

**Міністерство освіти і науки України
Одеський національний технологічний університет
Кафедра туристичного бізнесу та рекреації**

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА

на тему: «Розробка авторського паломницького туру в Індію»

Здобувачки Аліни ГАЛУШКІНОЇ

4 курсу Тс-5 групи

Керівник Олена МЕЛІХ

Консультант: Наталя ДОБРЯНСЬКА

Кваліфікаційна робота допускається до захисту

Рішення кафедри від _____ 20____ р., протокол № _____

Завідувачка кафедри ТБ та Р _____ Наталя ДОБРЯНСЬКА
(підпис)

Одеса – 2023 рік

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет	Технології вина та туристичного бізнесу
Кафедра	Туристичного бізнесу та рекреації
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	242 Туризм
Освітня програма	Міжнародний туризм

ЗАТВЕРДЖУЮ

Зав.кафедри ТБ та Р
Наталя ДОБРЯНСЬКА

«_____» _____ р.

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧА

Галушкіна Аліна Артурівна
ПІБ

1. Тема роботи: «Розробка авторського паломницького туру в Індію»
Затверджена наказом ОНТУ від 31.08.2022 р. наказ № 506-03

2. Термін здачі здобувачем закінченої роботи 01.06.2023 р

3. Вихідні дані роботи: Нормативно-законодавча база, теоретичні та практичні посібники з організації туризму, туристичних подорожей, організації екскурсійної та анімаційної діяльності, довідкова література, електронні ресурси

4. Перелік питань, які потрібно розробити

Вступ

Розділ 1. Теоретичні аспекти паломницького туризму

Розділ 2. Особливості релігійного туризму Індії

Розділ 3. Розробка паломницького туру до Індії

Висновок

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначення обов'язкових креслень):
не передбачено

6. Консультанти по роботі із зазначенням розділів роботи(для кваліфікаційної роботи бакалавра):

Розділ	Консультант	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв
Розділ 3	Добрянська Н.А.	06.02.23	10.05.23

7. Дата видачі завдання – «01» лютого 2023 р.

Керівник _____ Олена МЕЛІХ
(підпис)

Завдання прийняв до виконання _____ Аліна ГАЛУШКІНА
(підпис)

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ п/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи бакалавра	Термін виконання етапів роботи
1	Підбір інформації	27.03.2023
2	Написання 1 розділу	10.04.2023
3	Написання 2 розділу	27.04.2023
4	Написання 3 розділу	12.05.2023
5	Написання висновків	24.05.2023
6	Підготовка презентації та доповіді	26.05.2023
7	Оформлення роботи	31.05.2023
8	Подача готової роботи	01.06.2023

Здобувачка _____ Аліна ГАЛУШКІНА
підпис

Керівник роботи _____ Олена МЕЛІХ
підпис

Несу відповідальність за ідентичність електронного та друкованого варіантів кваліфікаційної роботи, даю згоду на обробку персональних даних та не заперечую проти розміщення кваліфікаційної роботи на офіційних web-ресурсах ОНТУ.

Підтверджую, що в кваліфікаційній роботі відсутні порушення норм академічної доброчесності.

Здобувач-дипломник _____ Аліна ГАЛУШКІНА
підпис

АНОТАЦІЯ

до кваліфікаційної роботи бакалавра

Робота містить 90 сторінок, 4 таблиці, 36 рисунків, список літератури з 44 найменувань, 7 додатків.

Метою виконання роботи є розробка паломницького туру в Індію, а саме паломницького туру для буддистів. Тур направлений на святі місця, пов'язані з діяльністю Будди та буддійських святих, для тих, хто хоче відчувати унікальність паломництва та унікальність віри.

Об'єктом аналізу, узагальнень і дослідження виступають буддизм як одна із світових релігій, її святі місця та релігійні центри в Індії.

Завданням роботи передбачено розглянути види та функції релігійного туризму; визначення особливостей організації паломництва; розкрити деталі організації паломництва; розглянути основні релігії в Індії; проаналізувати туристичний потенціал туризму Індії; представлення найпопулярніших місць паломництва в сучасній Індії; розробити проєкт паломницького туру в Індію.

За результатами виконаної роботи сформульовані висновки про конкурентоспроможність даного туру з визначеного цільової аудиторією.

Одержані результати можуть бути використані для практичної діяльності суб'єктів туристичної діяльності.

Рік захисту роботи: 2023

ANNOTATION

for the bachelor's thesis

The work contains 90 pages, 4 tables, 36 figures, a list of literature with 44 names, and 7 appendices.

The purpose of the study is to develop a pilgrimage tour to India, specifically for Buddhists. The tour is directed towards holy places associated with the activities of Buddha and Buddhist saints, for those who want to experience the uniqueness of pilgrimage and the uniqueness of faith.

The object of analysis, generalizations, and research is Buddhism as one of the world religions, its holy places, and religious centers in India.

The tasks of the study include considering the types and functions of religious tourism; determining the peculiarities of organizing a pilgrimage; revealing the details of organizing a pilgrimage; examining the main religions in India; analyzing the tourism potential of India; presenting the most popular pilgrimage sites in modern India; developing a project of a pilgrimage tour to India.

Based on the results of the study, conclusions were formulated regarding the competitiveness of the tour for the target audience.

The results obtained can be used for the practical activities of tourism entities.

Year of thesis defense: 2023

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. Теоретичні аспекти паломницького туризму.....	7
1.1 Релігійний туризм: поняття, види та функції.....	7
1.2 Особливості організації паломницького туризму.....	14
Висновок до розділу 1.....	17
РОЗДІЛ 2. Особливості релігійного туризму Індії.....	19
2.1 Туристично-просторовий потенціал Індії.....	19
2.2 Основні релігії Індії.....	25
2.3 Паломницькі місця та визначні релігійні пам'ятки Індії.....	34
Висновок до розділу 2.....	45
РОЗДІЛ 3. Розробка паломницького туру до Індії.....	46
3.1 Опис проєкту паломницького туру	46
3.2 Локації туру.....	48
3.3. Проєкт туру і вартість	53
Висновок до розділу 3.....	60
ВИСНОВОК.....	62
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	65
ДОДАТКИ.....	69

ВСТУП

Актуальність теми залежить від значення релігійного туризму у світі. Подорожі з релігійною метою – це багатовіковий вид туризму з глибоким історичним корінням. Серед перших відвідувачів, безсумнівно, були середньовічні паломники.

У релігійному туризмі розділяють два основних напрями діяльності – релігійний (туристи беруть участь у заходах релігійного життя, за допомогою екскурсій) та паломницький (подорожуючі здійснюють подорож з метою відвідування святих місць та святинь, щоб збагатити свій духовний світ, засвідчити свою відданість своїй вірі, познайомитися зі святими місцями та виконати місію).

Останнім часом зростає інтерес до релігійного туризму та паломництва. Релігійні традиції, представлені християнством, католицизмом, мусульманами та іншими релігіями, створили постійний попит на внутрішні та закордонні паломницькі тури, тим самим активізували розвиток ринку релігійного туризму. А також, необхідна низка економічних, правових та організаційних заходів, які допомагають розвитку релігійного туризму, для того, щоб у майбутньому він став повноцінною індустрією туризму.

Зацікавленість туристів в паломницькому турі, окрім великого паломницького ресурсу, буде посилюватись тим, що Індія має унікальну природу. Тому в якості спеціального паломницького туристичного продукту, тур в Індію буде мати актуальний характер, для сучасного туриста.

Метою кваліфікаційної роботи є розробка паломницького туру в Індію.

Досягнення мети роботи передбачає вирішення наступних завдань:

- розглянути види та функції релігійного туризму;
- визначення особливостей організації паломництва;
- розкрити деталі організації паломництва;
- розглянути основні релігії в Індії;
- проаналізувати туристичний потенціал туризму Індії;

- представлення найпопулярніших місць паломництва в сучасній Індії;
- розробити проєкт паломницького туру в Індію.

Об'єктами дослідження є святі місця та релігійні центри Індії

Предметом дослідження є організація паломницької діяльності та її особливості в Індії.

Методами дослідження є історико-географічний метод, літературний аналіз, системно-структурний аналіз, порівняльний метод.

Інформаційна база дослідження: кваліфікаційна робота включає вступ, три розділи, висновок, список використаних джерел та додатки. Основний текст викладено на 78 сторінці. Список літератури містить 44 джерела. У роботі представлені 4 таблиці, 36 рисунків та 5 додатків.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПАЛОМНИЦЬКОГО ТУРИЗМУ

1.1 Релігійний туризм: поняття, види та функції.

Релігійний туризм – це спеціалізований туризм, який задовольняє потреби у відвідуванні релігійних храмів, синагог та інших святих та релігійних місць. Метою цього виду туризму є пізнання релігії та звичаїв, усвідомлення власних релігійних переконань, оцінка краси культових архітектурних пам'яток тощо. [1]

Подорожі були властивими людям із самого початку життя, тобто походження подорожей збігається з походженням людей. До основних причин, що спонукали перших людей до подорожі належали фізичні потреби в безпеці, в дослідженні місцевості та їжі, а також задоволенні цікавості, соціальні потреби в спілкуванні, обміні предметами та грабежу.

Організований набір вірувань, систем та практик, яка є характерною рисою для людських істот, що існує з самого початку часів – це і є релігія.[2] Залишили визначний слід в історії туризму (від найдавніших часів до сьогодення), подорожі з релігійними цілями.

У більшості випадків йдеться про віру та поклоніння сил, що керують, таким як особисті боги чи інші надприродні істоти. Хоч це є одне з основних визначень, адже існують не мало різноманітних розумінь, які визначають поняття релігії, і не всі релігії зосереджені на вірі в одного бога, богів або надприродні сили.

Релігії часто включають культурні пророцтва, переконання, світогляд, мораль, тексти та одкровення, які для членів певної віри мають духовне значення і можуть включати різні дії, які доповнюються проповідями, ритуалами, молитвами, медитацією, святими місцями, символами та фестивалями.

Кожна світова релігія має свою священну книгу, в якій розповідається про характеристику віровчення, найважливіші традиції, правила і норми людських стосунків, історичні відомості, міфи та біографії засновників релігії та їх послідовників. Наприклад, священною книгою християнства є Біблія, ісламу –

Коран, індуїзму – Веди, буддизму – Трипітака, зороастризму – Авеста, іудаїзму – Танах тощо.[3]

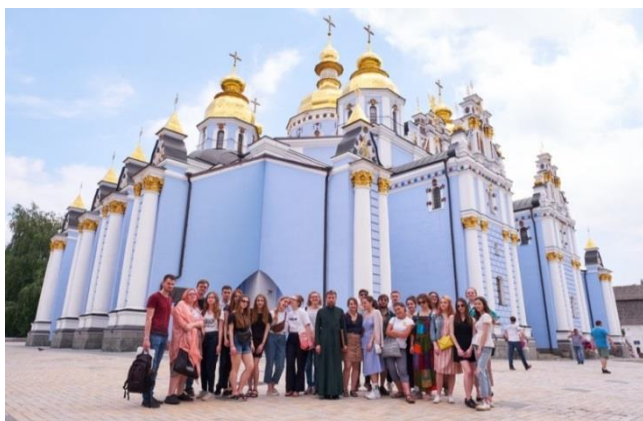
Релігійний туризм ставить перед собою мету: відвідати релігійні центри, монастирі, храми, релігійні установи, святині, що мають історичне, архітектурне та духовне значення, відвідати однойменні музеї, виставки.

Взагалі існує безліч різноманітних типів релігій, які відносяться до основних релігійних традицій світу такі, як: Християнство; Іслам; Буддизм; Індуїзм; Конфуціанство; Корінні американські релігії; Зороастризм; Синтоїст; Джайнізм; Традиційні африканські релігії; Сикхізм; Даосизм тощо.

Туристами, які подорожують з релігійними цілями, є особи, які відвідують святі місця та релігійні центри на термін не більше шести місяців за межами країни постійного проживання. Для них участь у таких турах є перевагою, можливістю розширити знання про інші вірування та визначитись із власними переконаннями, задовольнити потребу в пізнанні нового, отримати естетичну насолоду тощо. Вони знаходять у собі лише позитивні якості від подорожі з релігійною метою.

Туристичні групи в релігійному туризмі діляться на такі категорії:

1) Паломники. Люди в цих групах в основному об'єднуються для того, щоб поклонитися святині. Перебування у культових місцях, це не просто споглядання, а це частина їхнього релігійного життя. Брати участь у релігійних обрядах, допомагати фізичною працею в монастирях й церквах.

2) Екскурсанти. У такий тур туристи в основному їдуть через жагу до знань, цікавість до історії та культури. Основними формами дозвілля є відвідування музеїв, храмів (Рис. 1.1), пам'яток, монастирів або свят, що пов'язані з тематикою релігії.

Рис. 1.1 Екскурсанти під час екскурсії

Сучасний релігійний туризм приваблює тим, що є можливість:

- ознайомитись та зрозуміти різні релігії та культуру;
- налагодити діалог з представниками інших культур й вірувань з різних регіонів та країн для порівняння соціокультурного досвіду;
- отримати позитивні емоції, які дозволяють туристам відчувати себе в нових умовах життя.[4]

У релігійному туризмі виконуються такі функції:

- інтеграційну (пов'язана з об'єднанням людей через релігійну віру; зі створенням умов для єдності та згуртованості соціальних груп, підтримання рівноваги та координації релігійно-соціальних відносин);
- комунікаційну – (пов'язана з можливістю спілкування людини з іншими, які вірять в Бога);
- функція, що регулює (пов'язана з забезпеченням того, щоб поведінка людини відповідала заздалегідь визначеній схемі (релігійним церемоніям, нормам, вимогам і т.д.));
- функція пов'язана зі світоглядом (може уявити картину світу людини, особливо зрозуміти сенс людського життя та місію людини на землі);
- духовно – просвітницьку (пов'язана з ознайомленням з основами віри, релігійними практиками);
- рекреаційну або лікувальну, – відновлення, терапія (усунення продуктивної або непродуктивної психофізіологічної втоми, психічних розладів), відновлення сил людини: психічних й фізичних;
- естетичну (пов'язана з розвитком естетичних та художніх смаків);
- пізнавальну (пов'язана з ознайомленням архітектурними, історичними та художніми особливостями окремих сакральних споруд, а також їх культовою та духовною природою);
- освітню (під час подорожі отримання знання про місцеві легенди, історичні будівлі та реліквії сакрального боку мистецтва).[5]

Релігійний туризм ділиться на 4 основні види, які наведені на рис. 1.2.

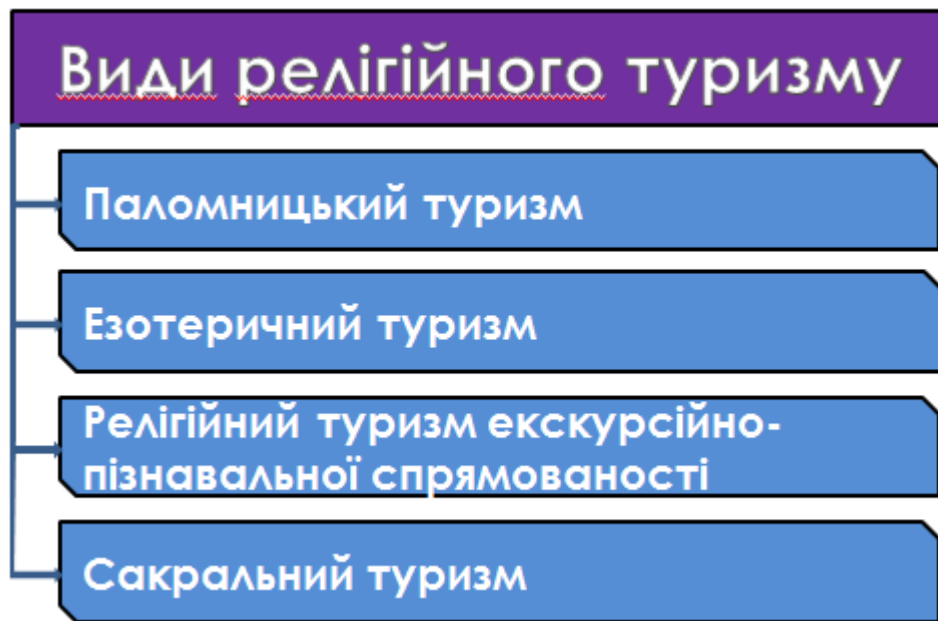

Рис. 1.2 Види релігійного туризма

Кожен вид релігійного туризму має певні відмінності. Охарактеризуємо кожний вид окремо:

1. Паломницький туризм – сукупність подорожей, які здійснюються представниками різних конфесій з метою паломництва.

Слово «паломництво» походить від слова «пальма» – звідки християнські паломники, подорожуючи до Святої Землі в середні віки, приносили пальмову гілку.[6] Паломництво можна розуміти як подорож, яку люди здійснюють, щоб відвідати святі місця. Дуже багато різних причин, що спонукають людей здійснювати паломництва. Це бажання зцілити тілесну або душевну хворобу, помолитися за рідних і близьких, знайти благодать, набратися сил, виконати якусь роботу (побудувати, прибрати монастир, храм, духовний центр тощо). Також можна здійснювати паломництво, щоб висловити подяку вищій силі, висловити відданість вірі, перевірити свої наміри та аскетичні здібності, знайти сенс життя. Психологічний профіль паломників дуже різний.

Здебільшого паломник – це людина, яка вірить в закоренілу систему цінностей, яка готова тимчасово відмовитися від звичних способів життя: спілкування, задоволення, їжі, заради досягнення своїх духовно-моральних

цілей. Ідея паломництва означає вжиття дій за певних складних умов, добровільне зобов'язання за цих умов.

Ідея паломництва означає вжиття дій за певних складних умов, добровільне зобов'язання за цих умов. Це символізує готовність людини пожертвувати тимчасовою та швидкоплинною матерією в ім'я вічного духу. Серед індуїстських, православних та католицьких церков, серед інших конфесій, також розвинулися піші паломництва, особливо з маршрутами, які існують.

Люди здійснюють паломництво, коли в місцях, де вони зазвичай проживають, недостатньо ритуальної діяльності. Вони йдуть або їдуть до святих місць, які для них є більш значущими.[7]

2. Езотеричний туризм – насправді унікальний напрямок. Його мета – розширити традиційний релігійний світогляд, а з цим – здійснити філософські розвідки подорожі. Буквально самостійний шлях до себе, мета якого – глибоко дослідити та усвідомити сутність себе, розширити свої межі, зробити нові відкриття та отримати шанс відшукати відповіді та вирішити багато проблем складного життя та окремих людей. Зовсім не дивно, що люди прагнуть до цього, адже життя і шалені ритми сучасного світу зачіпають найглибших основ людських духовностей, притупляючи її природну сутність, а натомість є лише нав'язані цінності, які замінюють ідеали та робить його просто частиною системи механізму, все далі й далі від її походження.

Зміною ставлення людей на життєвий духовний світогляд та внутрішній світ – є мета езотеричного туризму.[8]

При виборі езотеричного туризму люди хочуть не тільки побачити прекрасні релігійні та культурні пам'ятки в різних місцях нашої планети, але й хочуть, щоб увібралась невелика частинка світової енергії, доторкнутись до таємного всесвіту й найдавніших знань, також впевнено стояти на шляху до щастя, злагоди, здоров'я та свідомого життя.[9]

3. Релігійний туризм екскурсійно-пізнавальної спрямованості тісно пов'язаний з релігійно спрямованим науковим туризмом, бо включає відвідування релігійних центрів, де відвідувачі можуть побачити культові

об'єкти – культові музеї (що діють), пам'ятники, відвідати служби, взяти участь в медитаціях та інші релігійних заходах.

У екскурсійно-пізнавальному релігійному туризмі основними формами представлення матеріалів є екскурсії та туристичні ресурси (скульптури та пам'ятки культових споруд, музеї монастирів, виставки, звичаї, обряди, традиції, релігійні свята та інформаційні ресурси), та інформаційні ресурси (інформація з Інтернету, літературно-художніх творів, наукових матеріалів, народного епосу, міфів, легенд).[10]

Екскурсійно-пізнавальний релігійний туризм використовує наявні елементи туристичної інфраструктури – готелі та інші, забезпечуючи більш комфортне розміщення та вищі витрати на туризм.

Туристи, які подорожують до святих місць і релігійних центрів, користуються послугами підприємств і закладів харчування. Це можуть бути: ресторани, кафе тощо або монастирі, храми та інші їдальні, які готують їжу для туристів. Різноманітність страв тут відрізняється від того, що пропонують в кафе і ресторанах. У деяких випадках під час посту страви можуть бути пісними, вегетаріанськими тощо.

4. Сакральний туризм – це тип, у якому туристи створюють, відновлюють або підкреслюють зв'язки з уявними іншими світами під час відвідування певних місць.

Сакральне у широкому розумінні є все відмінне від божественного, потойбічного, релігійного, ірраціонального, небесного, повсякденного, містичного, явища, поняття.[11]

Організатори паломницьких поїздок повинні враховувати специфіку таких подорожей і відповідно планувати свої маршрути, розумно поєднуючи подорожі з участю паломників у богослужіннях. При цьому вже на етапі збору слід враховувати інтереси людей і повідомляти їм про специфіку туру, інакше можуть виникнути конфлікти в групі людей, які вже приїхали на те саме місце, але переслідують різні цілі.

У туристичних підприємствах, основною функцією відділу релігійного туризму, є робота з туристами, які бажають здійснити паломництво та релігійний туризм. У релігійних відділах, кваліфікований персонал повинен правильно розуміти побажання туристів і якісно готуватися до туристичних проєктів.

При складанні маршрутів релігійного туру необхідно враховувати завдання подорожі туристів або паломників і, на скільки можливо, формувати одноманітні групи. Та брати до уваги основні небезпечні фактори, такі як: тероризм, травматизм, шкідливий вплив довкілля, шкідливі випромінювання, психофізіологічні перевантаження, підвищена запиленість, загазованість повітря тощо, які потрібно враховувати при будь-якому турі.

Особливістю туристичної програми є насичене відвідування релігійних святинь, таких як будівлі, святі місця, руїни, кладовища. Іншими словами, відвідати всі місця, які функціонують як святині.

Спрямованість тексту путівника та екскурсії також залежить від цілей подорожі. Екскурсоводи, які супроводжують паломницькі групи, повинні пройти додаткове навчання молитвам, життям святих, датам церковних свят тощо.

Відвідування тих чи інших релігійних центрів та святих місць пов'язане з глибокими, непідробними почуттями й переживаннями людей, насамперед паломників. Тому етичні стандарти важливі в рекламі релігійного туризму. Інформація повинна бути подана в коректній формі та в пристойній формі, жодним чином не ображаючи почуття вірян. Вона має бути включена в авторитетне видання з хорошою моральною репутацією.

1.2 Особливості організації паломницького туризму.

Основними видами релігійного туризму, є паломницький туризм і релігійний туризм, який орієнтований на екскурсійно-пізнавальні заходи.

У першому випадку люди прагнуть розширити свій кругозір, збагатити свій духовний світ та отримати нові знання про історію. Оскільки в багатьох країнах культові споруди також є їх основною визначною пам'яткою, тому

популярність релігійного туризму очевидна. Другий вид подорожі найкраще підходить для тих, хто подорожує за духовними мотивами й мріє відвідати святі місця.

Паломницький туризм – є серією поїздок представників різних конфесій з метою паломництва.

Паломництво – це бажання прочанина відвідати святині своєї церкви.[12] Паломник вирішує вирушити в далеку подорож, часом навіть не в саму спокійну і комфортну, щоб збагатити свій духовний світ, засвідчити свою відданість своїй вірі, познайомитися з великими святими місцями на землі та виконати славу місію, покладену на кожного, який вірить у божественні постулати.

Ще однією важливою частиною паломницької програми є благодійна діяльність. Майже всі паломницькі служби дізнаються про свої потреби перед тим, як відвідати монастир. Ці дані повідомляють до паломників. За збір допомоги відповідає сама служба. Прибувши до монастиря, паломники везуть з собою необхідні речі. Ця допомога дуже важлива для монастирів, особливо якщо вона надається регулярно.

Основними мотивами паломництва є бажання:

- молитися і торкатися чудотворних ікон чи реліквій;
- сповідь у культовому чи релігійному центрі, або перед відомим релігійним діячем;
- роби те, що подобається Богу;
- пожертвування церквам або релігійній громаді;
- отримати благодать Божу;
- отримати зцілення від тілесних та духовних недуг;
- виконання обіцянок Богу.[1]

Основними місцями паломництва у світі є:

- для християн: Єрусалим, Віфлеєм, Назарет, ріка Йордан тощо, пов'язаними з Пресвятою Богородицею, апостолами, Христом;
- мусульманам відвідати Медіну та Мекку та провести там обряди;
- ламаїсти – відвідати Лхасу (в Тибеті);

- індуси та буддисти – відвідати Варанасі й Аллахабад (в Індії);
- серед синтоїстів – відвідати Нару (в Японії).

Паломництво призначене насамперед для тих, хто подорожує до святих місць, щоб виконати належні ритуали та обряди, отримати духовне та фізичне зцілення та отримати одкровення, які походять від віри.[13]

Тому паломники вирушають у подорож і несуть усіх і своєму серці, хто просив про їх молитву та сповняють місію. Усі учасники паломництва не лише дотримуються певних правил поведінки, а й постять.

Паломництво має багато унікальних особливостей. Перш за все, паломництво переслідує не лише пізнавальні цілі, а й несе зміст здійснення обряду, визначений вірою. Паломники обов'язково беруть участь у богослужінні.

По-друге, в туристичній програмі, як правило, значно скорочується розважальна частина, але залишається оздоровче та пізнавальне навантаження. На відміну від світського туризму, в екскурсиводах і розповідях екскурсиводів історична та архітектурна складові тісно переплітаються з розповідями про те, що те чи інше місце означає для духовної культури. Паломницькі тури – чудова нагода познайомитися з історією, архітектурою, іконописними та ремісничими традиціями.

По-третє, для організації паломництва іноді потрібен дозвіл (благословення).

По-четверте, паломницькі служби у великих монастирях є здебільшого організованими, а паломницьку групу супроводжують духовні особи.

По-п'яте, паломництво характеризується менш комфортним розміщенням паломників. Паломники, як правило, мають набагато нижчі очікування щодо рівня та якості обслуговування, проживання та харчування, ніж інші туристи. Ночують у монастирських келіях, храмових територіях, наметових містечках, можуть ночувати на підлозі або в храмах на вулиці. У деяких релігіях це є вимогою для паломництва. Невеликий та скромний, зазвичай, вибір страв. Низька вартість ночівлі та харчування частково компенсує незручності.[12]

Організаторам паломницьких поїздок слід враховувати закономірність у формуванні паломницьких груп: більшість християнських паломників становлять жінки, а серед юдейських та мусульманських паломницьких груп здебільшого чоловіки. Більша частина жителі – люди похилого віку. Рідко – діти та молодь.

Отже, паломники у своїх подорожах шукають духовне зцілення, а їхні думки зосереджені на спілкуванні з Богом. Вони, у святих місцях, насичуються спокоєм, миром, любов'ю і передають це іншим, тому паломницький туризм дуже зближує людей.

Туристи в паломницьких і екскурсійних поїздках користуються різними видами транспорту, щоб дістатися до місця призначення. Використовуються такі види транспорту: авіаційний, залізничний, автомобільний (автобус), водний (річковий, морський) та інші. Паломницький туризм передбачає проходження частини маршруту пішки від однієї точки до іншої. Це частково добровільна

складність, частково через те, що багато об'єктів (божественні вершини гір, печери) недоступні для більшості або всіх транспортних засобів. (Рис. 1.3)

Виходячи з вищевикладеного, організація паломницьких турів характеризується розміщенням туристів на святих місцях у готелях при монастирях, садибах, наметових містечках тощо. Вони можуть ночувати на підлозі або в храмах на вулиці.

Рис. 1.3 Паломник в храмі Будди

Харчування паломників наближене до харчування монахів. Їм пропонують їжу з дотриманням постів, нерідко на території функціонує їдальня чи кафе, де туристи можуть харчуватися за гроші. Крім того, в монастирі зазвичай є дво- або триразове харчування, і зазвичай кухня знаходиться дуже близько від відвідувачів. Може бути день голодування чи пісної їжі. Такі екскурсії тривають не менше 2 днів.

Таблиця 1.1. Відмінності між паломницьким та релігійним туризмом

Показник відмінності	Релігійний туризм	Паломницький туризм
Мета подорожі	Зацікавленість в історії релігії, релігійних музеїв, виконання релігійних обрядів тощо	Приїхати на землю своєї релігії, помолитися, духовно збагатитися
Цільова аудиторія	Зацікавлені особи, які можуть нічого не знати про релігію, яка включена до екскурсії	Щиро віруючі особи, які відвідують святі місця виключно своєї релігії

Отже, під час подорожі паломники не цікавляться релігійною історією, музеями тощо, вони використовують поїздку безпосередньо для відвідування святих місць, і понад усе, їх цікавить особиста участь у релігійних обрядах. Представники релігійного туризму зацікавлені у відвідуванні: релігійних центрів, музеїв, культових споруд тощо.

Висновок до розділу 1

Підводячи висновки до цього розділу, можна сказати, що релігійний туризм – це діяльність, пов'язана з наданням послуг і задоволенням потреб відвідувачів святих місць і релігійних центрів поза їх звичним середовищем. До основних видів релігійного туризму відносяться такі два види, як: паломницький туризм та релігійний туризм екскурсійно-пізнавальної спрямованості.

Метою релігійного туризму екскурсійно-пізнавальної спрямованості є: відвідати релігійні центри, монастирі, храми, релігійні установи, святині, що мають історичне, архітектурне та духовне значення, відвідати однойменні музеї, виставки.

Паломництво призначене насамперед для тих, хто подорожує до святих місць, щоб виконати належні ритуали та обряди, отримати духовне та фізичне зцілення та отримати одкровення, які походять від віри.

При екскурсійно-пізнавальних релігійних турах використовуються наявні елементи туристичної інфраструктури – готелі та інші, з більш комфортним

розміщенням і дорожчою вартістю туризму. Туристи, які подорожують до святих місць і релігійних центрів, користуються послугами підприємств і закладів харчування. Це можуть бути: ресторани, кафе тощо, монастирі, храми та інші їдальні, які готують їжу для туристів. Різноманітність страв тут відрізняється від того, що пропонують в кафе і ресторанах. У деяких випадках під час посту страви можуть бути пісними, вегетаріанськими тощо.

Паломники, зазвичай, не вимагають надзвичайного комфорту та п'ятизіркових готелів, вони шукають духовного зцілення, а їхні думки зосереджені на спілкуванні з Богом, а не на рівні та кількості їжі в готелях. Вони розміщуються на святих місцях у готелях при монастирях, садибах, наметових містечках тощо, також можуть ночувати на підлозі або в храмах на вулиці. Харчування паломників наближене до харчування монахів. Їм пропонують їжу з дотриманням постів, нерідко на території функціонує їдальня чи кафе, де подорожуючі можуть харчуватися за гроші. Крім того, в монастирі зазвичай є дво- або триразове харчування, і зазвичай кухня знаходиться дуже близько від відвідувачів. Може бути день голодування чи пісної їжі.

Якщо схарактеризувати два види туризму, то можна виділити основні відмінності. Під час подорожі паломники не цікавляться релігійною історією, музеями тощо, вони використовують поїздку безпосередньо для відвідування святих місць, і понад усе, їх цікавить особиста участь у релігійних обрядах. Представники релігійного туризму зацікавлені у відвідуванні: релігійних центрів, музеїв, культових споруд тощо.

РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ РЕЛІГІЙНОГО ТУРИЗМУ ІНДІЇ

2.1 Туристично-просторовий потенціал Індії

Індія є федеративною парламентською республікою. Вона складається з 25 штатів та 7 федеральних територій, підпорядкованих безпосередньо уряду.

Хоча Головою держави є президент, законодавча влада належить парламенту, а вища виконавча влада зосереджена в руках прем'єр-міністра.

Офіційними мовами відносяться хінді (нею розмовляють 40% населення), старовинний санскрит і англійська (тимчасово). Всього в країні розмовляють на 1500 мовах й діалектів. Штати створюються вздовж мовних та етнічних кордонів, а місцеві мови також є офіційними на певних державних територіях, тому Адміністративний поділ це враховує.

Жителі Індії за віросповіданням – переважно індуїсти (83%), але є також сикхи та джайни (відгалуження індуїзму). Індуїзм освячує кастовий поділ індійського суспільства, який визначає статус й заняття людей з дня їх народження.

Індія – скарбниця самобутньої культури та тисячолітніх традицій із феєрверком ароматів та фарб, калейдоскопом чудових краєвидів. Це дуже не проста країна мудра, як старець, і яскрава, як його чалма. Загадкова Індія, не схожа на інший край на Землі. Країна яскравих контрастів, яка має унікальну тропічну природу, довгі морські узбережжя та багату історію, яка відображена у пам'ятках архітектури. Саме тому в першу чергу необхідно відзначити, що індустрія туризму, яка зараз розвивається швидкими темпами, відіграє важливу роль в економіці Індії.

Безмежний туристичний потенціал Індії поєднує понад 30 об'єктів Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, самобутні традиції, смачну їжу та чудову природу.[14]

Індія розташована на півострові Індостан на території Південної Азії, омивається водами Індійського океану і більшої частини низовини Індійського

Гангу. За площею країна посідає сьоме місце у світі. Загальна площа – 3,29 млн квадратних кілометрів. Столиця – Нью-Делі.

Індія межує з Афганістаном, Китаєм, Непалом і Бутаном на півночі, Бангладеш і М'янмою на сході та Пакистаном на заході. Також вона межує з Мальдівами на південному заході, Шрі-Ланкою на півдні та Індонезією на

південному сході. Водні кордони: Бенгальська затока на сході, Польська протока на півдні, що відділяє її від острова Шрі-Ланка та Індійського океану, і Аравійське море на заході. Та має спірну територію штату Джамму і Кашмір. (Рис. 2.1)

Індія має кілька островів. Найбільшими з них є Лаккадівські, Андаманські та Нікобарські острови в Індійському океані.

Рис. 2.1 Карта Індії

Через територію Індії з півночі на північний схід простягаються Гімалаї. Найвища вершина Індії – Канченджанга, висота якої становить 8856 метрів над рівнем моря.

В Індії є кілька дуже великих річок – Інд (3180 км) і Ганг (2700 км). Серед інших індійських річок слід також виділити Брахмапутру, Ямуну і Косі.[15]

У природному відношенні Індія чітко поділяється на 4 частини – Гімалаї, Індо-Гангська рівнина, Деканське плоскогір'я та узбережні низовини. Тому, погодні умови в Індії відрізняються від регіону до регіону. Гімалаї та пустеля Тар сильно впливають на клімат Індії, що призвело до появи мусонів. Гімалаї діють як бар'єр для холодних вітрів Центральної Азії, тому більша частина Індостану тепліша, ніж інші частини планети на тій самій широті. Пустеля Тар відіграє ключову роль у привабленні вологих південно-західних вітрів літнього мусону, який приносить дощі на більшу частину Індії в період з червня по жовтень. Індія

володіє чотирма основними кліматами: сухим тропічним, вологим тропічним, високогірним та субтропічним мусонним.[16]

Територія Індії була заселена здавна, і її характер зазнав сильних змін. Десятки національних парків було створено природоохоронною та рекреаційною метою і в деяких. Частки унікальних об'єктів присвоїли статус пам'яток природи. Сундарбан – найбільший мангровий ліс у світі, який знаходиться на узбережжі Бенгальської затоки. Він є єдиним у світі мангровим лісом, де мешкають тигри. Рослинність у цих місцях пишна (налічує 334 види), це все завдяки вологому й теплому клімату. Унікальну флору з рослинами зі Східної Африки, Південно-Східної Азії, Нового Світу та Океанії, що поєднуються в унікальні комбінації, яких у світі немає більше ніде, створює вологий морський тропічний клімат. Ці землі були оголошені Індією заповідником тигрів.[17]

Відпочинок в Індії не зрівняється з іншими країнами, адже вона справді унікальна – тут є все для любителів активних, інтелектуальних та екзотичних розваг. Ця країна – справжня скарбниця, де можна знайти не лише архітектурні та скульптурні пам'ятки, а й сімейні традиції, високу духовність, сліди стародавніх цивілізацій, а також пляжі та можливості для активного дозвілля.

Пік сезону в Індії починається в березні та триває до кінця червня. Подорожі в країну також поширені з грудня по лютий. Ці місяці вважаються найкращим часом для відпустки в Індію. Хоча в цю пору року клімат вважається досить прохолодним, на східному й західному узбережжях температура може досягати +26°C.

Сюди приїжджають за просвітою, якомога далі від суєти великого міста, насолодитись сонцем та спокоєм теплового моря.

Найбільшого поширення в Індії набули такі види туризму:

1. Пляжний відпочинок. Східне узбережжя Індії омивається водами Бенгальської затоки, а західне – Аравійським морем. Тому пляжі Індії різноманітні: від скелястих на сході країни до піщаних на південному заході. Найбільш популярні пляжі розташовані на південному заході країни – в курортній зоні Гоа.

2. Екскурсійний туризм. Індія не тільки привертає увагу туристів найбагатшими природними умовами й теплим кліматом. Індія є домом для однієї з найдавніших цивілізацій у світі з величними Гімалаями й таємничим Тибетом, священним Гангом і тропічними лісами Західних Гат, десятками морських курортів, незліченими багатовіковими пам'ятками та чисельними музеями – все це є гордістю нації цієї країни.

3. Паломницький туризм. Завдяки наявності багатьох релігійних течій в країні багато святинь і храмів розташовані по всій країні і є місцями паломництва для людей з усього світу.

4. Відвідування релігійних центрів, де відвідувачі мають змогу оглянути релігійні об'єкти, культові пам'ятки (що діють), музеї, брати участь у медитаціях, відвідати богослужіння та інші релігійні заходи все це входить до Релігійного туризму екскурсійної спрямованості.

Туристичний релігійний туризм включає відвідування релігійних центрів, де відвідувачі мають можливість оглянути культові об'єкти, культові пам'ятки (які діють), музеї, відвідати хресні ходи, медитації, богослужіння та інші релігійні заходи.

5. Дуже добре в Індії розвинений екотуризм. Це завдяки чудовій природній красі та мальовничим пейзажам. Дуже цікаві національні парки країни – Джалдапара, Казіранг, Манас, Джавхар, Дачігам (включаючи парки Нагархол, Бандіпур, Ваянад і Мудумалай). Всі вони під охороною держави.

6. Лікувально-оздоровчий туризм. У Кералі є аюрведичні медичні центри, де можна покращити та зміцнити своє здоров'я. Аюрведична терапія відрізняється від європейського підходу до лікування різних захворювань, та сприйняття людського тіла, що дозволяє використовувати аюрведичний масаж зі спеціальними маслами, оздоровчі заняття, йогу та медитацію для ідеального відновлення тіла, розуму та душа.

7. Шопінг туризм. Індія – справжній рай для покупців. Величезна різноманітність виробів ручної роботи, барвисті тканини та антикваріат.

Розрізняють такі найпопулярніші регіони туристичного інтересу:

Один із найпопулярніших туристичних маршрутів – це відвідування Золотого трикутника: міст Делі, Агра та Джайпур. Столиця Індії – Делі – славиться чудовими храмами та мечетями, збудованими за часів правління Великих Моголів. Ринок Чандні Чоук у Делі познайомить туристів зі справжньою Індією, такою, якою вона була в далекому минулому.

Рис. 2.2 «Золотий трикутник» на карті

Якщо дивитися на план Індії, то її можна умовно розділити на Північну, Західну, Південну та Східну Індію.

Північна Індія включає штати Джамму і Кашмір, Хімачал-Прадеш, Пенджаб, Хар'яна, Уттар-Прадеш і частину Делі. Північна Індія є центром унікальних природних та історичних пам'яток.

Майже всю північно-східну частину країни займають величезні гірські хребти Гімалаїв і Гіндукуш, які протягом тисячоліть були центром буддійських монастирів і громад. Такі місця, як Ладакх, місто ашрамів Рішікеш і священне місто Харідвар, відомі у всьому світі. Також відомі Сонна Лощина, гора Кайлаш (центр Всесвіту згідно з давніми індуїстськими текстами), Куллу, «Долина богів», резиденція Далай-лами в Дхарамсалі, прекрасна долина Парбат і знамениті гарячі джерела, прекрасний гірський курорт Дхарамсала, священні печери, де Амар Шива передав таємниці всесвіту Парваті та багато іншого. Усі ці предмети приваблювали мільйони паломників і туристів у ці райони. Дуже цікаві тибетські храми Табо, Дханкар, Лалунг, Ревалсар, Хануман Шимли, Бхімакалі, Башешвар-Махадео, Біджлі-Махадео і Рагхунатха, а також найвідоміші гірські храми Шиви й Вішну в Кедарнатх і Бадрінатх.

Західна Індія – справжня територія контрастів. Гірські райони Гат перемижуються тут з низовинами та лісами Гуджарату, пустелями Раджастану

та прекрасними пляжами Гоа з різноманітною архітектурою старих міст Бомбея та Джайпуру.

До Західної Індії відносяться зі штатів Раджастан, Гуджарат, частини Мадья Прадеш, Махараштра та Гоа.

Печерні храми Аджанта – всесвітньо відома культурна пам'ятка, розташована в штаті Махараштра. Які знаходяться не далеко міста Аурангабад і налічують 29 храмів (збудовані буддійськими ченцями між II-VII ст. н.е). Храми відомі своїми фресками, що зображують життя Будди, і сценами з буддійських Джатакдас. Поміж різних скульптур – є відомий барельєф, що преставляє Будду на смертному одрі.

Найбільш густонаселеним регіоном країни регіоном – є Південна Індія, за сотнями колоніальних фортів, стародавніх тамільських храмів та піщаними пляжами. Південна Індія включає штати Керала, Андхра-Прадеш, Таміл Наду, Карнатака й Путучеррі.

Штат Тамілнаде цікавий своїми містами, такими як знамениті Маха-баліпурам, Читамбарам, Канчіпурам, Танджавур, Рамешварам, Тіруванамалаї. Один із головних центрів паломництва-Мадурай, із храмом богині Мінакші, розташований тут.

Східна Індія включає штати Мегхалая, Західна Бенгалія, Орісса, Біхар, Сіккім, Нагаленд, Ассам, Тріпура, Мізорам, Аруначал-Прадеш і Маніпур.

Високо в північних горах лежить штат Сіккім, центр монастиря Діст. У столиці штату Гангток є унікальний музей тибетології та королівська каплиця Цук Лашла, а Калімпонге є батьківщиною Агні-йоги.

Штат Орісса простягався вздовж західного узбережжя Бенгальської затоки. Головними визначними пам'ятками штату є три великих храмових міста: Бхубанешвар, Пурі й Конарак.

Вздовж західного узбережжя Бенгальської затоки простягся Штат Орісса. До головних пам'яток штату належать три великих міста-храми: Бхубанешвар, Пурі та Конарак. Основні моменти включають Храм Лінгараджа в Бхубанешварі, один із найбільших в Індії, Храм Сонця (Сур'я Мандірумундір, 13 століття) у

Конарку та Джаганнатх Мандір (Храм Володаря Всесвіту) у Пурі. Все більшої популярності набувають і зовсім необжиті Анда-Манський та Нікобарські острови.[18]

Транспортна система Індії є однією з найрозвиненіших у світі. Вибір видів транспорту, маршрутів, транзитних пунктів величезний. На далекі відстані країною можна подорожувати літаком і поїздом, а на короткі – автобусом, таксі, мотоциклом і велорикшею. Індія пов'язана з усіма великими містами світу авіалініями. Повітряний транспорт в Індії за останні роки пережив справжній бум. У цій величезній країні працюють близько тридцяти авіакомпаній.

У Делі, Ченнаї, Калькутті та Мумбаї є міжнародні аеропорти. Дві державні компанії здійснюють повітряні перевезення: «Ейр Індія» та «Ейр Індія», а також три приватні компанії обслуговують національні авіалінії. Переліт з Кишинева в Делі займає приблизно 8-9 годин.

Міжнародна залізнична транспортна мережа Індії є найбільшою в Азії та другою у світі. Класи проїзду варіюються від дорогого першого класу, з кондиціонером, до найдешевшого варіанту – звичайний клас, квиток без місця.

Індія має розгалужену мережу автобусних маршрутів, що з'єднують усі частини країни. Це особливо важливо в районах, які не з'єднані залізницею, особливо в гірських. На більшості заміських доріг курсують старі автобуси, але на головних дорогах все частіше з'являються експрес-автобуси з кондиціонером.[19]

Для поїздки до Індії українським туристам необхідно отримати туристичну візу. Віза оформляється заздалегідь в туристичному агентстві або після прибуття в аеропорт й має електронну форму ETV. Він дійсний протягом 30 днів та дійсний для одноразового входу. Вартість 65\$ з особи.

Та, необхідно врахувати основні фактори ризику такі, як: тероризм, травматизм, шкідливий вплив навколишнього середовища, шкідливі випромінювання, психофізіологічні перевантаження, підвищена запиленість, загазованість повітря тощо, що необхідно враховувати під час будь-якої подорожі.

Отже, значне географічне розташування індійського континенту, велика кількість туристичних напрямків й маршрутів, надають чудові можливості вибрати повноцінний відпочинок. Відпочити в Індії можна, відвідавши величні гори та безкраї моря, глибокі ущелини та прекрасні долини з безліччю міст, стародавніх пам'яток та розкішних курортів.

2.2 Основні релігії Індії

Протягом тисячоліть становлення і розвиток індійської культури тісно пов'язані з релігійними уявленнями її народу. Тому дослідники індійської культури іноді визначають її як релігійну культуру.

Релігія, що виникла в Індії, – це так звана релігія дхарма (на санскриті дхарма означає «релігія» або «релігійний закон»). Серед цих вчень глибоко вкорінилися в суспільстві основні чотири релігії, які зображені на рисунку 2.3.

Світоглядні особливості давньоіндійських релігійних вірувань зумовлюють своєрідність живопису, архітектури та скульптури. Індуїзм, буддизм і джайнізм зробили особливо глибокий вплив на архітектуру й образотворче мистецтво.

Рис. 2.3 Основні релігії Індії

Навіть зараз гігантські статуї Брахми, Вішну, Будди та Шиви, зроблені з каменю або металу з великим мистецтвом, все ще вражають.

Усі ці релігійні традиції мають власні історії, священні писання, святих та духовних лідерів. Індійська релігія в цілому має ознаки толерантності, не догматизму, готовності до асиміляції іноземців (інклюзивність), опису нового в традиційній культурній категорії та авторитету духовних вчителів.

Найдавніша із релігій Індії — ведична. Ведизм зародився в середині II тис. до н.е., під час поселення індоарійськими племенами півострова Індостан.

Ведизм вважається релігією, яка передувала індуїзму і панувала в Стародавній Індії.[20] Це була перша форма індуїзму, і деякі з його ритуалів і законів були прийняті сучасними релігіями в Індії. Веди – це система вірувань, а точніше набір практик, що походять зі стародавніх класичних Вед.

У найдавніших релігійних текстах Індії викладено зміст ведичних вірувань: збірник тлумачень релігійних текстів «Самаведі», збірник релігійних гімнів «Рігведі», збірнику описів ведичних жертвоприношень «Яджурведі» й релігійних ритуалів, та збірник заклинань і магічних формул «Атхарваведі».(Рис. 2.4)

Рис. 2.4 Ритуал жертвоприношень «Яджурведі»

Головною ідеєю «Рігведи» є поклоніння природним силам, безмежна любов до них, уявлення про те, що життя кожної живої істоти узгоджується з «ритмом існування».

Міфологічний пантеон ведичної релігії, як і відповідні стародавні системи в інших культурах, налічує тисячі божеств. Серед них бог Сур'я (сонце), богиня Ушас (зірки), Варуна (бог води й всесвіту), бог вогню – Агні, бог вітру – Ваю, Рудра – бог блискавки, грім і руйнівна стихія Індра тощо. Але вже є свої особливості.[21]

Після ведизму з'явився брахманізм – друга з давнини форма майбутнього індуїзму. Брахманська система стала результатом розвитку індоарійської ведичної релігії, подолання її міфологічного характеру, символічної трансформації обрядових ритуалів, філософського тлумачення її основних космологічних й етичних ідей.

Слово «Брахма», що перекладається з санскриту як «жрець», несе в собі початок усього суцього. У брахманізмі фігура Брахмана утверджується як головне божество, яке є творцем, який, ніколи не був створений. (Рис. 2.5)

Ця релігія вчить про те, що всесвіт створений так, а не інакше, і як треба жити, щоб досягти вічного щастя. У центрі уваги брахманізму – душа. Тільки душа – є реальною, на думку адептів, а решта (тіло та обставини, в яких воно живе) – ілюзія. І головною метою душі – знайти єднання з богом. Це можливо після серії перероджень та спокутування гріхів. Брахма найближче до Бога й порятунку – він є живим провісником. Ним можна лише народитися. Принцип розподілу суспільства на касты – це ще одна основа брахманізму.

Атман (душа) тісно пов'язана з Брахманом. За віруваннями, душа людини дорівнює душі Брахмана. Тому в глибині душі кожна жива істота, що має душу, знаходиться в стані Брахмана з усіма його атрибутами.

Рис. 2.5 Бог Брахман

Кастова система також сформувалася в брахманізмі, і вважається продуктом створення брахманів:

- Брамини. Вища каста, що складається з жерців (з уст);
- Кшатрії або Раджанія. Воїни та Губернатор (з рук);
- Вайш'ї. Він складається з ремісників, торговців й фермерів (зі стегон);
- Шудри. Складається з робочого класу (зі стоп).[22]

Основні риси брахманізму:

- визнання кастових відмінностей;
- складні богослужіння та ритуали жертвопринесення;
- суворі норми життєвого етикету;

— аскетика як засіб, згідно із законами карми, забезпечити оптимальне перевтілення душі та остаточне звільнення від ланцюга перероджень.[23]

Брахманізм бере свій початок у ведичних писаннях, однак він вважається відмінним від ведизму, оскільки він містить широкий спектр інших текстів як божественних істин, деякі з яких не мають нічого спільного з ведичною традицією.

Пізніше розвиток брахманізму в першому тисячолітті до нашої ери призвів до появи в Індії релігії, яка визнавала перевтілення, під назвою індуїзм.

Сансара – віра в перевтілення душ померлих в інші тіла. Якою людиною стане людина завдяки перевтіленню, залежить від добра і зла попередніх життєвих дій. Священною книгою індуїстів є «Бхагавадгіта». Ця релігія, і досі, найбільш поширена в Індії.

Індуїзм (давня назва на санскриті – санатана-дхарма, перекладається як «вічний шлях», «вічна релігія») – стародавня релігія в Індії, походження якої веде до ведичної цивілізації. За кількістю послідовників індуїзму перше місце в Азії. Хоча релігія виникла в Індії, її поширення було здебільшого обмежене Індією. За межами Індії індуїзм переважає в Непалі та на індонезійському острові Балі. Перша згадка про індуїзм датується Біблією, яка датується 1400-1500 роками до нашої ери.

В основі індуїзму лежить вчення про перевтілення (сансару), яке відбувається за законом вдячності (карми) за добрі чи погані вчинки, що визначається поклонінням індуїстським божествам. Індуїзм також проповідує безсмертя людської душі й три основні положення, дотримуючись яких можна досягти повного злиття з всюдисущим «духом» – мудрість, віра й дія.

Трьома найважливішими богами стародавніх індійців були Брахма, Вішну і Шива.(Рис. 2.7) Вони утворюють неподільне ціле. Вони зображені у вигляді людини з кількома руками й трьома обличчями.

Брахма – «володар усіх живих істот» і творець світу. Саме він давав людям закони, ділив їх грішників та варни. Святий покровитель Вішну рятує людей від різних бід, наприклад, від повеней. Шива, бог руйнування, є

могутнім носієм космічної енергії. На думку індійців, він може знищити людину або врятувати людину.

Рис. 2.7 Потрійний союз богів (Брахма, Шиву, Вішну)

Головна мета всіх прихильників цієї релігії – возз'єднатися з внутрішнім я і знайти звільнення (подібно до буддійської нірвани). Для цього індуси медитують і відвідують різні ритуали або заняття йогою. Окрім багатьох богів, в індуїзмі є поняття демонів (вони з плоті й крові, і можуть навіть приймати людську форму). Вони можуть приймати форму привабливих людей, щоб спокусити праведних індусів, хоча, згідно з індуїзмом, насправді вони досить потворні.[24]

Особливості індуїзму:

- поклоніння силам природи;
- культ предків;
- відсутність узгодженості та забезпечення дотримання всіх систем вірувань, церковних організацій;
- толерантність до відхилень від релігійних вчень;
- надто сувора вимогливість до соціальних і сімейних традицій;
- порушення багатьох обмежень і заборон, що накладаються на соціальну, сімейну та особисту сфери життя, є вкрай неприпустимим.[23]

Особливість індуїзму як всеосяжної життєвої системи Стародавньої Індії відбивається також в запозиченому з брахманізму особливому тлумаченні догмату про буддизм, перевтілення й карму. Зокрема, стародавні індійці вважали сексуальне задоволення вищою трьома дхарми, дозволеними «Божественним

законом». Звідси поширеність еротичних зображень на стінах храмів, безсмертна "Кама Сутра".

Буддизм – релігія, яка проповідує звільнення від страждань і досягнення «вищого просвітлення» – нирвани – шляхом відмови від бажання, що виникла приблизно в VI столітті до нашої ери. Вона виникла в Індії, сформувалася в Східній Азії і є однією з найбільших релігій у світі.

Засновником навчання вважається Сіддхартха Гаутама, який після досягнення духовного звільнення його почали називати Буддою – «Просвітленим». (Рис. 2.8) Будда відкидав існування Бога і заперечував релігію Вед, але прийняв (з деякими змінами) їх вчення про цикли народження (сансара) й відплати (карма). Тому часто цю релігію називають релігією без Бога, оскільки в ній немає припущення, що Бог є Творцем. Будда не претендував на те, щоб бути пророком чи посланцем Бога, він взагалі заперечував, що Бог був вищою істотою. В основі буддизму лежить глибоко розроблена філософська система,

яка стверджує ідею порятунку живих істот. Будда називав себе «Просвітленим» (Буддою). Тому влада «просвітленого» – «спасителя» перетворила його вчення на релігію, а історичну особу – принца Сіддхартху – піднесла до бога.[24]

Рис. 2.8 Гаутама Будда

Спочатку буддистські ідеї поширювалися у формі байок, сказань і легенд тощо. Ідея порятунку Будди у III-I ст. до н.е., філософськи пояснюється у вченні про світ і людську особистість як потік-дхарму елементів матерії й свідомості, що перетворюють один одного. У першому столітті нашої ери буддизм мав зовсім іншу природу. Проста повага до вчителя змінилася поклонінням Будді. Порятунок людей залежить від співчуття божества, яке можна отримати, оспівуючи священні писання. Буддизм поділяється на два напрямки:

- 1) махаяна (довести неправду світу);

2) хінаяна (традиційний напрямок від Будди, який стверджує, що і матеріальний, і духовний закон є реальними).[25]

Деякі дослідники вважають, що джайнізм і буддизм виникли практично одночасно, а деякі навіть вважають, що це було в середині 1 тисячоліття до н.е. Джайнізм більш поширений в Індії, ніж буддизм.[26]

Джайнізм заснований на вченні про те, що у світі існують два початки – душа (життя), що володіє вічною душею і свідомістю, і нежива (безжиттєва), або безрозумна матерія. [27]

Його засновником був подорожуючий місіонер Вардхаман, який став відомий як Джина («переможець») – звідси й назва вчення.(Рис. 2.9) Згідно з власним вченням, Махавіра бачить себе людиною, яка самотійно долає карму і знаходить вихід із нещасть матеріального життя, і тому може запропонувати цей шлях іншим.

Як і буддизм, джайнізм виник як представники касты кшатріїв (воїнів), відображаючи змагання, яке все ще існує між брахманами та кшатріями за лідерство в суспільстві. Відповідно до джайнізму, Джина проповідує п'ять істин:

не вбивати, не говорити неправди, не красти, не бути прив'язаним до земного, бути бездоганим (для ченців). Джайнізм зберігає деякі елементи брахманізму – віру в перевтілення, періодичну появу пророків та карму.

Рис. 2.9 Джина Махавіра

Поширення джайнізму було зумовлено релігійною реакцією на кастову систему, освячену індуїзмом. Таким чином, джайнізм заперечує статусні ієрархії та визнає, що врятуватися, звільнитися від карми й відродитися може кожен незалежно від кастової приналежності. Джайнізм виступає проти обрядів брахманізму і правління брахманів, заперечує існування світової душі (Брахми),

заперечує Бога як творця і рятівника. У своїй основі ця релігія проповідує мир, рівність між людьми та любов до єдиного Бога.[28]

Вважається, що сикхізм утворився в результаті злиття ісламу й індуїзму.

Сикхізм – монотеїстична релігія, яка виникла в Пенджабі в XV столітті й містить елементи індуїзму та ісламу. Засновником сикхізму був Нанак, син дрібного торговця з касты кшатріїв. (рис. 2.10)

Головною метою нового вчення Нанака було єднання мусульман і індуїстів. З ісламу він запозичив ідею про те, що Бог добрий і люблячий, і потрібно прагнути до злиття з Богом під керівництвом наставника – гуру. Таким, в очах своїх послідовників, був сам Нанак. Бог реальний для сикхів, і немає потреби доводити існування.

Сикхізм вчить, що всі люди рівні перед Богом, незалежно від кастового статусу. Та виступає проти брахманів та каст з їхніми ритуалами, противник аскетизму.

У сикхізмі Бог втілює Творця, Захисника й Руйнівника, який є всемогутнім і всевідець; світ, який він створив, змінюється, не вічний, але Бог вічний, та існує один у минулому, теперішньому й майбутньому.

Рис. 2.10 Гуру Нанак – засновник Сикхізма

Він існує поза часом і не має початку, «безсмертне», «ненароджене». Він поза ціллю переродження, поза смертю, тому він не має видимої (мінливої та минущої) трансформації втілення (подібно до втілень богів індійського пантеону), він перевищує межі інтелектуальних здібностей, він не має видимої форми, його не можна описати. Крім того, він Сат (Правда, Істина, Реальність).[29]

На підставі вищезазначеного можна виділити ряд характерних рис для кожного з основних видів релігії Індії.(Таблиця 2.1)

Таблиця 2.1. Характерні риси основних індійських релігій

Брахманізм	Індуїзм	Буддизм	Сикхізм
<ul style="list-style-type: none"> – виник у ведичну епоху в 1500 р. до н.е. з 500 року до нашої ери; – поклонінні природі через ритуали та молитви; – віра в Санатана Дхарму (вічний порядок життя); – фігура Брахмана утверджується як головне божество. 	<ul style="list-style-type: none"> – базується на поклонінні Трійці Верховного Бога: Брахма, творець всесвіту та всіх форм життя, Вішну (захисник) та Шива (творець, захисник і руйнівник водночас); – віра в реінкарнацію; – терпимість до інших, їхні думки, переконання, політичні погляди; – ставлення, яке пропагує етику ненасильства, дбайливе ставлення до природи та навколишнього світу; формується людською поведінкою. 	<ul style="list-style-type: none"> – зародився в V-VI столітті до н.е. Заснував цю релігію принц Гаутама (індійський), пізніше названий Буддою; – відмінна риса буддизму проти особливого акценту на релігії – центральному питанні життя, ритуалі; існування людини, її моральне підвищення; все це досягається через концентрацію, "думку стриманість" або йогою для досягнення. 	<ul style="list-style-type: none"> – виник в Пенджабі в XV столітті і містить елементи індуїзму. Сикхізм було засновано Нанаком; – сикхи вірять в єдиного Бога, Всемогутнього Творця; – Бог розглядається в двох аспектах як Ніргун (абсолютний) і Саргун (особистий Бог у кожній людині); – сикхи поклоняються Богу у формі медитації; – відповідно до релігії, немає інших богів, демонів, духів, яким можна поклонятися.

Отже, у сучасній Індії поважають культурну спадщину, про що свідчать культурні та релігійні традиції, що збереглися до наших днів. Індуїзм, буддизм, джайнізм та сикхізм стали невіддільною частиною світової цивілізації, а сама Індія залишається однією з найбільш культурно країн світу.

2.3 Паломницькі місця та визначні релігійні пам'ятки Індії

Індія – дивовижна країна і для багатьох це відправна точка духовних пошуків, відправна точка шляху до Вищого Буття. Це схоже на казкову країну під внутрішнім оглядом, махараджі в барвистих костюмах їздять на красиво прикрашених слонах, у величних храмах є незліченна кількість багаторуких, прекрасних і жахливих богів, мавпи стрибають по руїнах стародавніх міст, а туристи живуть у них, щоб досягти занурення в давнину.

Унікальна багатовікова культура Стародавньої Індії була і залишається темою захоплення вчених і широкої громадськості всього світу. Культурна

спадщина, яку залишили нам стародавні індійці, величезна: це і філософські течії, і досягнення науки, і твори мистецтва. А релігія та духовність пронизують і є невідмінною частиною повсякденного життя для жителів Індії. Таку величезну кількість храмів, ашрамів, пагод, святилищ і святинь різного розміру в Індії може бути важко знайти в іншому місці. Тому відвідування різноманітних святих місць, природно, стає невідмінною частиною подорожі Індією.

Перш за все слід зауважити, що святі міста Індії є добре організованими та ефективними духовними центрами, і що поширення навколо них є добрим впливом, який аж ніяк не зменшується, якщо звичайна людина нехтує ними. Місце паломництва є справжньою духовною семінарією, і хоча воно недоступне для порожніх і приземлених егоїстів, які прагнуть лише особистої святості та особистого порятунку, воно завжди відкрите для щирих і відданих шукачів істини.

Святе місце паломництва в Індії називається «тіртха» або «дхама».[30] Найпопулярніші тіртхами в індуїзмі – Аллахабад, Харідвар і Варанасі, а у вайшнавизмі – ще Вріндаван.

Індійське місто Аллахабад є одним із сакральних міст, центр паломництва в стародавній, середньовічній і сучасній Індії. Щороку сюди приїжджають на паломництво мільйони паломників різних віросповідань.

Згідно з легендою, Бог Брахма вибрав місце на землі, де зливаються три священні річки Ганга, Ямуна і таємнича Сарасваті, як Пракрішта Ягна. Земля, оточена цими трьома річками, стала жертвовником, відомим як Прояг. Аллахабад також відомий як Тіртха-раджа, Господь усіх святих місць. Рівнина, через яку протікають Ганг, Ямуна і невидимий Сарасваті, називається Трівенісангам – місце злиття трьох річок. У Рігведі говориться, що купання в місці злиття чорної та білої річок приносить райське блаженство, а ті, хто добровільно помре тут, отримають вічне життя.

«Махабхарата» засвідчує святість Праяга та релігійні заслуги, досягнуті купанням у водах річок Ганг і Ямуна протягом місяця маг, обіцяє прощення гріхів паломникам та їхнім родинам.[32] Згідно з Рамаєюною, колись тут жив

великий мудрець Бхарадваджа. Його ашрам досі відвідують паломники. (Рис. 2.11)

Рис. 2.11 Храм Манкамешвар

Ашрам Бхарадвадж – невеликий храмовий комплекс, названий на честь мудреця Бхарадваджа, який жив тут як відлюдник згідно з Рамаяною. Рама, Сіта і Лакшмана відвідали його у вигнанні. Монастир розташований поблизу Ананд Бхаван, будинку, де колись жила сім'я Неру.

Акшаяват Тіртхарадж є ще одним важливим місцем в Аллахабаді, яке важливо для паломників. Це стародавнє баньянове дерево, яке вважається свідком створення світу, символом самого Всесвіту, свідком подій на всіх

чотирьох півднях. Вважається, що на простирадлах спить сам Вішну в образі Бал Мукунди. Дерево знаходиться всередині форту, поруч з храмом Паттапурі. (Рис. 2.12) Згідно з легендою, Рама і Крішна колись відпочивали під цим баньяном. [31]

Рис. 2.12 Акшаяват Тіртхарадж в

Аллахабаді

Хардвар або Харідвар, є одним із найсвятіших місць для індуїстів в Індії. Варто зазначити, що паломники часто подорожують з Харідвара до двох великих гімалайських храмів Кедарнатх і Бадрінатх, оскільки Хар означає Шива (бог Кедарнатха), Харі означає Вішну (бог Бадрінатха), а Двар означає двері. Таким чином, Хадвар є воротами до двох святинь Шиви та Вішну. (Рис. 2.13)

Місто також відоме як Гангадвар, що означає «Ворота Гангу», оскільки саме тут священна річка Ганг витікає з гір і тече через рівнини Індії. Багато років тому він також був відомий як Капілстан на честь великого мудреця Капіла, який

жив і медитував тут. Сьогодні Хардвар є домом для кількох ашрамів (монастирів і місць для медитації) і дхарамшалів (будинки відпочинку для паломників), які були засновані різними йогами та релігійними установами.[32]

Рис. 2.13 Гімалайські храми Кедарнатх і Бадрінатх

Протягом року велика кількість паломників приїжджає, щоб скупатися в Ганзі, особливо в Харі-кі-Паурі, де помічені сліди Вішну. Прочани також вважають важливим відвідати прекрасний храм Шиви Тунгнатх.(Рис. 2.14)

Тунгнат — храм, присвячений Господу Шиві в гірській системі Гімалаїв. Назва перекладається як «пан Вершин». Він займає гірський масив Тунганатх в

штаті Уттаракханд, Індія. Фахівці вважають, що храму щонайменше 1000 років. Він належить до храмового комплексу Панч Кедар (п'ять священних храмів Уттаракханда), присвяченого Шиві, і є найвищим із храмів Шиви на висоті 3680 метрів над рівнем моря.

Рис. 2.14 Храм Тунгнатх (високогірний храм Шиви)

Храми Панч Кедар дуже популярні серед паломників. Згідно з правилами паломництва, ці п'ять храмів слід відвідувати в тому ж порядку: спочатку Кедарнатх, потім Тунгнат, потім Рудранатх і, нарешті, Мадх'ямашвар і Калпешвар.

Зазвичай паломництво здійснюється влітку, тому що взимку всі дороги засніжені й непрохідні. Але деякі Шайфи приїжджають сюди взимку, щоб уникнути зустрічі з іншими паломниками.

«Вічне місто Індії» Варанасі було засноване самим богом Шивою і протягом трьох тисяч років є освітнім і культурним центром. Тому Варанасі так само важливий для індусів, як Ватикан для католиків. Кажуть, що кожен, хто відвідає Варанасі, відкриє для себе містичні сили та духовне розуміння.

Місто вважається святим місцем для індусів, буддистів і джайнів. На його території розташоване одне з дванадцяти місць Йортлінга і місце поклоніння богині Шакті. Богиня Шакті в індуїзмі є втіленням влади. Тому до міста натовпами стікаються паломники з усього світу. Кажуть, що традиція паломництва до Варанасі виникла в VII столітті нашої ери.

Під час паломництва великі натовпи збираються на численних гатах уздовж берегів священної річки Ганг, які спускаються сходами до краю води. Індуські паломники щиро вірять, що купання у воді Гангу здатне змити гріхи, а смерть на березі священної річки є запорукою майбутнього порятунку. (Рис. 2.15)

Згідно з легендою, річка Ганг виникла з небес, і випивши краплю води з річки Ганг, можна змити всі гріхи, які людина вчинила за своє життя. Пляшки з водою Гангу вважаються дуже цінними і їх часто приносять до ліжка вмирущих.

Рис. 2.15 Ганга Аарті (щоденний ритуал поклоніння богині Ганзі)

Паломники купаються у священних водах Гангу, потім проходять Священним шляхом Панчакроса Парікрама прокладеним навколо міста. Маршрут починається біля гхату Манікарнік. Цим маршрутом необхідно обійти місто за годинниковою стрілкою і відвідати 108 храмів. Маршрут завдовжки п'ятдесят миль, і подолати його треба за п'ять днів.

У місті Варанасі, раніше відомому як Каші (Місто світу), знаходиться одна з головних шиваїтських святинь Індії – Шрі Вішванатх – просвітлений Шівалінгам або Джйотірлінгам. Він розташований у Кашгарському золотому храмі, який багато разів руйнувався і відновлювався і славиться своїм золотим дахом. Назва лінгам перекладається як «Володар Всесвіту». Вважається, що Махадев завжди жив у цьому камені, тому Варанасі поряд з Кайласом став однією з головних обителі Шиви на землі.[33]

Головне приношення, джетирлінгам, розміщене на срібному вівтарі висотою – Джйотірлінг Вішванатх – це камінь темного кольору, висота якого становить лише 60 см, а діаметр – 90 см (Рис. 2.16) Він розташований на срібному подіумі (помості) в самому центрі храму.

До нього тягнулися натовпи паломників, які прагнули доторкнутися до божества або принаймні вклонитися йому. Над гарбха-гріха золотий купол із золотим шпилем.

Про святість цього храму свідчить також список легендарних людей, які відвідували в різний час. Тут поклонялися Махатма Ганді, Шиве Аді Шанкарачарья, Тулсідас, Гуру Нанак, Сатья Саї Баба, Свами Вівекананда, Нарендра Моді, Рамакрішна Парамхамса та інші відомі індійські діячі.[34]

Рис. 2.16 Джйотірлінг Вішванатх (головна шиваїтська святиня Індії)

Іншим визначним і масовим місцем поклоніння в Варанасі є Джнана Вапі – «Золотий колодязь». Легенда свідчить, що цей колодязь викопав сам Шива, а колодязна вода містить джнану, світло мудрості.

Вріндаван – невелике містечко, розташоване за 151 км на південь від Делі та за 15 км від Матхури на березі священної річки Ямуна.

Насправді Вріндаван є ще одним таким святим місцем, яке відіграє важливу роль у духовному житті індуїстів. Вріндаван тісно пов'язаний з

дитинством Господа Крішни, чії батьки були пастухами Махараджа і Яшода. Тобто саме сім'я Маленького Крішни володіє надприродними здібностями й використовує їх для захисту жителів Вріндавани від усіляких злих впливів. Кожен з паломників, які прибувають до цього святого місця, відчувають якийсь спокій, панівну духовну атмосферу.[35]

Згідно з віруваннями індуїстів, Вріндаван можуть відвідати (і будуть відвідувати) лише запрошені Радхою, оскільки вона є справжнім володарем міста. Відповідно до індуїстської міфології, втілений бог Крішна провів дитинство і юність в цих місцях.[36]

Вріндаван є важливим місцем паломництва для індуїстів, особливо для послідовників традиції Вішну, і є домом для багатьох храмів і монастирських резиденцій, відомих як ашрами. Практично кожна будівля, кожен будинок у Вріндавані є храмом або заїжджим двором для паломників. Однак навіть серед цих п'яти тисяч храмів храм Крішна-Баларам, побудований Шрілою Прабгупадою, займає особливе місце.(Рис. 2.17) Щороку мільйони відданих Крішни та Радхи відвідують ці місця паломництва та відвідують яскраві фестивалі, пов'язані зі сценами з життя Крішни.

Крішна - Баларам Мандір займає особливе місце у Вріндавані, який був відкритий у 1975 році Шрілою Прабгупадою, засновником Міжнародного

Рис. 2.17 Храм Крішна-Баларам товариства свідомості Крішни.

Побудований у формі галереї, храм охоплює внутрішній двір, де розміщено три вівтарі, присвячені божествам Крішна-Баларам, Шрі-Шрі Гаура-Нітай і Радхі-Шьямасундарі. Також у дворі росте тамарове дерево, рідкісне навіть в Індії, стовбур якого такий чорний, що нагадує шкіру Крішни.

Це єдиний храм з п'яти тисяч храмів, присвячених божественним братам Крішні та Бірарамі, і користується популярністю серед паломників Крішни з усього

світу. Недалеко від храму знаходиться мавзолей Бхактиведанти Свами Прабгупади, побудований з найчистішого білого мармуру.

Головним символом Вріндаван є стародавній храм Радхі-Мадана-Мохана. Він розташований на пагорбі, тому його головну вежу можна побачити з будь-якої точки міста. Для послідовників Крішни храм цінний тим, що тут зберігається копія Мурті (зображення Крішни), оскільки оригінал колись був насильно вивезений і схований від вандалізму мусульман.

Відповідно до вчення, Крішна не залишив землю назавжди, він залишив Вріндаван, де кожен може відчути єднання з духовним світом і почути нескінченні розваги Крішни.

Іншими важливими місцями паломництва Індії, є відомі своїми стародавніми храмами:

Пурі – один із найбільших вайшнавських храмів у світі розташований там, і щороку проводиться найбільший вайшнавський фестиваль Ратха Ядра.

Тірупаті – там знаходиться будинок вайшнавського храму Тірумала Венкатешвара – найбагатший і найбільш відвідуваний індуїстський храм у світі Храм, відомий як «індуїстський Ватикан».

Катра – є храм Вайшно – діви.

Найбільшим святом в індуїзмі є Кумбха Мела «Свято глеків». Він проводиться кожні чотири роки в чотирьох містах по черзі: Аллахабад, Харідвар, Нашік і Уджайн.

У релігії буддизму засновником – є Сіддхартха Гаутама, якого після досягнення духовного звільнення почали називати Буддою – «Пробудженим». З Індії буддизм поширився в багатьох країнах світу. Таким чином, Індія стала місцем паломництва для буддистів.

Буддизм – релігійно-філософське вчення про духовне пробудження, що виникло приблизно в 6 столітті до нашої ери, в Індії. Місця паломництва пов'язані з різними етапами життєвого шляху Будди. Є вісім місць паломництва, присвячених Будді, чотири з яких використовує переважно вірянин:

— 543 р. до н.е. на території сучасного міста Лумбіні (Непал) народився Сіддхартха Гаутама. Поблизу є руїни палацу, в якому він жив до 29 років.

— БодхГая (Біхар, Індія) розташований за 12 кілометри від Гая, відомого індуїстського паломницького центру. Саме тут було послано одкровення Будді. Махабодхі Мандір — є центром паломників, храм, де Будда самостійно досяг найвищого ступеня просвітлення.

— Сарнатх (штат Уттар-Прадеш, Індія) знаходиться за 6 км на північ від Варанасі. Будда тут вперше навчив чотирьох благородних істин.

— Кушинагара (штат Уттар-Прадеш, Індія) розташований поблизу міста Горахпур, У цьому місці, у віці 80 років, Будда залишив своє тіло.

Паломники відвідують ці святі місця кожні три роки у формі масового паломництва, відомого як Кумбх Мела.[37]

Лумбіні — храмовий комплекс та залишки ранніх буддійських будівель та дерево Бодхі, де народила Майя Деві, а також басейн, де вона купалася після пологів, й руїн Капілаватту, де народився Будда.(Рис. 2.18)

З раннього ранку до пізньої ночі можна побачити сотні паломників, які здійснюють богослужіння навколо храму Махабоді. На території храму також живуть монахи, які моляться разом з паломниками під деревом Бодхі.

Рис. 2.18 Велике дерево Бодхі в Лумбіні

Увесь комплекс сформований з більше десятка буддійських храмів, монастирів, пам'яток та різних сект. Навколо цього серця розташований величезний парк, розділений на дві частини (одна частина належить буддизму Тхеравади, а друга частина — буддизму Махаяни), у якому буддистські групи з усього світу будують прекрасні буддійські монастирі, храми, пагоди та святі місця. Вважається, що Лумбіні є місцем народження Гаутами Будди, засновника буддизму (приблизно з 563 до н.е. до 483 року до н.е.). Недалеко від Лумбіні знаходиться місто Капілаватту, де народився й виріс Будда до 29 років.[38]

Батьки Будди – Судоана, вождь племені Сак'я, і Маядеві, який був відомим як Майя. Згідно з сімейною традицією, принц Сіддхартха піде по стопах свого батька як воїн і правитель.

Під час зачаття матері приснився сон, в якому їй у бік увійшов слон із шістьма бивнями. Коли термін наближався, вона пішла до дому свого батька, але дитина народилася під живим деревом у саду Лумбіні по дорозі.

Мая незабаром померла, і коли Судоана провів церемонію для хлопчика, вони створили пророцтво, яке підтверджує, що Сіддхартха буде могутнім святим чи королем.[38]

У віці 29 років Сіддхартха таємно залишив палац та пішов на південь. Після шести років подорожей і навчання, 35-річний Гаутама розчарувався у всіх знаннях, які він вважав недійсними, і самостійно досяг Нірвани, найвищого ступеня просвітлення. Це відбулось у місці БодхГая, що знаходиться за 12 кілометри від Гая, до Храму Махабодхі.(Рис. 2.19)

52-метровий храм Махабодхі є головним буддійським храмом Індії. Він став місцем паломництва для буддистів з усього світу. Храмний комплекс оточений різьбленою кам'яною огорожею.
Рис. 2.19 Храм Махабодхі

З часів правління Ашоки огорожа збереглася до наших днів. У центральній частині комплексу знаходиться будівля пірамідальної форми. Висота вежі 52 метри над землею.

Рис. 2.19 Храм Махабодхі

Її оточують 4 менші вежі. На всіх вежах є зображення, що розповідають про життя Будди. У Великому храмі Бодхі є велика статуя Будди. Інтригує туристів і священне дерево Бодхі, яке росте поруч з храмом. Під цим деревом Будда медитував. Тому, саме тут починається історія однієї з найдавніших і найбільш філософських релігій планети – буддизму.

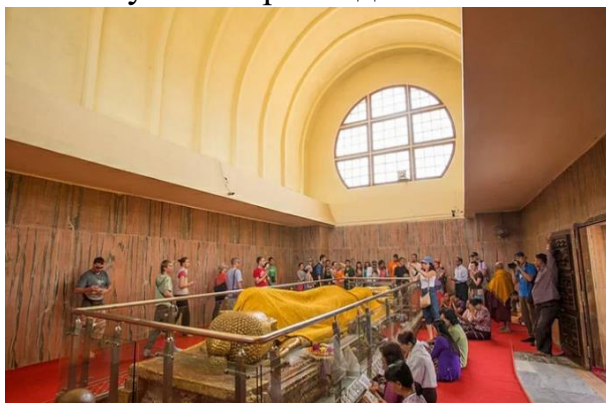

Рис. 2.20 Сарнатх, штат Уттар-Прадеш, Індія

Сарнатх – відома буддійська святиня, де Будда виголосив свою першу проповідь. (Рис. 2.20) Понад 1000 років Сарнатх був центром світового буддизму, поки його не знищили мусульмани наприкінці XII століття.

Відродження Сарнатха почалося наприкінці XIX століття, коли британці провели детальні розкопки та змогли заново відкрити та ідентифікувати більшість стародавніх буддійських будівель. Сьогодні це знову один із центрів буддизму та паломництва у світі – з багатьма храмами, що досі діють, монастирями та університетом тибетської мови.

Кушинагар є одним з найважливіших археологічних пам'яток в Індії.

Головною визначною пам'яткою тут є стародавній храм Махапарінірвана, одна з найсвятіших буддистських святинь. У правій частині залу знаходиться 6-метровий лежачий Будда. (Рис. 2.21)

Рис. 2.21 Статуя Гаутама Будди у храмі Махапарінірвана, Кушинагар

Вважається, що тут Будда досяг найвищого стану нірвани.

Звичайно, це далеко не всі паломницькі місця та визначні релігійні пам'ятки Індії. Бо таку величезну кількість храмів, ашрамів, пагод, святилиць і святинь різного розміру, як в Індії, в іншому місці важко знайти.

Культурні досягнення Стародавньої Індії характеризуються злиттям сфер духовного життя, сформованого в індуїстській і буддійській сферах. Віряни їдуть сюди, щоб отримати просвітлення, а після цього дивляться на світ по-іншому, іншими очима. Індія – країна, яка не перестає шокувати й дивувати, повна контрастів, ритуалів та протиріччя. Тому невідмінною частиною подорожі Індією, природно, стає відвідування різноманітних святих місць.

Висновок до розділу 2

Індія розташована на півострові Індостан на території Південної Азії, омивається водами Індійського океану і більшої частини низовини Індійського Гангу. Відпочинок в Індії не зрівняється з іншими країнами, адже вона справді унікальна – тут є все для любителів активних, інтелектуальних та екзотичних розваг. Пік сезону в Індії починається в березні та триває до кінця червня. Подорожі в країну також поширені з грудня по лютий. Ці місяці вважаються найкращим часом для відпустки в Індію.

Протягом тисячоліть становлення і розвиток індійської культури тісно пов'язані з релігійними уявленнями її народу. Релігія, що виникла в Індії, – це так звана релігія дхарма (на санскриті дхарма означає «релігія» або «релігійний закон»).

Найдавніша із релігій Індії – ведична. Ведизм зародився в середині II тис. до н.е., під час поселення індоарійськими племенами півострова Індостан. Це була перша форма індуїзму, і деякі з його ритуалів і законів були прийняті сучасними релігіями в Індії.

Основні релігії в Індії: індуїзм, буддизм, джайнізм та сикхізм.

РОЗДІЛ 3. РОЗРОБКА ПАЛОМНИЦЬКОГО ТУРУ ДО ІНДІЇ

3.1 Опис проекту паломницького туру.

Туристи вбачають в своєму відпочинку бажання пізнати щось нове. Найчастіше таке пізнання може призвести до зміни власних принципів життя, зміни світогляду. Найбільш популярними серед туристів після відвідування храмів є бажання більш детально ознайомитися з тією чи іншою релігією, що в майбутньому може привести їх навіть до зміни релігії. Такі туристи стають паломниками. Одним з популярних видів туризму в Індії є релігійний та паломницький туризм, зокрема буддійські тури.

Буддизм – особлива світова релігія. По-перше, він сягає корінням в індійську культуру, багату філософськими традиціями. По-друге, буддизм – це релігія, яка не знає Творця.

Привабливість буддизму в Індії з особливою кастовою структурою полягає в тому, що ця релігія урівнює всіх людей, та проголошує, що «просвітлення» (як шлях до порятунку) доступне людям будь-якого соціального стану.

"Восьмиступінчастий шлях спасіння" буддизму включає три основні заповіді практики мудрості, споглядання та моральності: вдосконалення поведінки (правильне мислення, мова та дія), культура мудрості (правильне бачення) та культура медитації (правильне усвідомлення та концентрація).[39]

Релігійне життя вірянин зводиться до місць паломництва (народження, просвітлення і смерть Будди), поклоніння ступам (культові споруди, в яких зберігаються буддійські предмети), поклоніння статуям Будди в храмах.

У каноні сказано, що паломник – це людина, яка зрікається світу, а місце паломництва пов'язане зі сходами до неба. Тому суть буддистського віровчення зводиться до того, щоб закликати кожного стати на шлях пошуку внутрішньої волі та звільнитися від усіх кайданів, що скували його життя.

У буддистській концепції ступа символізує дерево життя і знаменує шлях до просвітлення. Адже, пройшовши маршрут, паломники зустрічають по дорозі

культові буддистські святині, біля яких вони можуть помедитувати та знайти розуміння філософської мудрості та порятунку душі від земної залежності.

Центральне місце в буддистському поклонінні займає практика медитації – це практика, яку буддисти використовують для досягнення своїх найвищих духовних цілей та передає саму суть вчення Будди. Існує багато видів медитації. Медитація – це шлях до порятунку та звільнення, але моральна поведінка також необхідна.

Відповідно до класифікації релігійне паломництво за ступенем віри (рівнем духовного розвитку) поділяється на такі види:

- для релігійних фанатів;
- для глибоко віруючих;
- для віруючих;
- для співчуваючих;
- для невіруючих;
- для атеїстів тощо.[40]

Тому, на фоні цієї класифікації, даний тур розроблений не для релігійних фанатів, не для глибоко віруючих (які хочуть відвідати відповідно всі вісім локацій), а для віруючих та співчуваючих.

Для тих, хто хоче відчутти унікальність паломництва та унікальність віри, щоб перейти до наступного етапу – глибоко віруючих, розроблено такий варіант туру, який не включає всі вісім місць.

Таким чином, тур «Буддизм і паломництво в Індії» містить знайомство з паломництвом з поглибленим розумінням. В якому туристи відвідають основні п'ять локацій в таких містах, як:

- Сарнахт (Будда тут вперше навчив чотирьох благородних істин);
- Кушинагар (тут віці 80 років, Будда залишив своє тіло);
- Вайшалі (тут Будда прочитав свою останню проповідь, передбачивши свою ранню смерть);
- Раджгір (тут знаходиться печера Саттапанні, де за легендою відбулося перше буддистське зібрання);

– Ботх-Гая (тут Будда самостійно досяг найвищого ступеня просвітлення).(Додаток Д)

Цей тур буде особливим, оскільки не всі паломники, які вперше відвідують паломництво, можуть фізично та емоційно проникнути у всі вісім місць одночасно.

І цих п'яти локацій може вистачити, щоб вони все це прожили, відчули на собі, і, можливо, наступного разу для цієї цільової аудиторії будуть інші пропозиції. Можливо, наступного разу вони захочуть повторити ту саму подорож або, можливо, зможуть відвідати всі вісім місць.

3.2 Локації туру

У світовому буддизмі є багато місць паломництва, пов'язаних із засновником найдавнішої світової релігії Шак'ямуні, його послідовниками та важливими подіями в історії його поширення. Їх відвідують буддисти та індуїсти з усього світу. Це місця, де він народився, досяг просвітлення, вперше повернув колесо Дхарми й помер. Також залишаються популярними інші маршрути та культові місця.

Сам Сіддхартха наказував своїм послідовникам відвідувати певні місця, які відповідали головним віхам його земного життя, але ця заповідь була радше пропозицією, ніж припущенням, яке вимагала абсолютного виконання.

Таким чином, комплексне богослужіння їм включає особисте і спільне життя віруючих. Це щоденні молитви і жертвоприношення Гаутама Будді та іншим статуям Будди, паломництва до святих місць, відвідування ступ (пам'ятних і усипальних храмів). Поклоніння Буддам і Бодхісатвам є обов'язком порятунку, без поклоніння Буддам неможливо врятуватися.

Центром для паломників є Махабодха Мандір в Бодхгая, де Будда знайшов просвітлення, і стіни цього храму висічені барельєфами з багатьма просвітленими фігурами. Після трьох днів безперервної медитації, Будда Гаутама отримав просвітлення, коли він знайшов відповідь на запитання. Це

задокументовано в багатьох документах і написах, в основному китайських паломників. Паломники приходять, щоб вклонитися священному дереву Бодхі, під яким медитував Будда, подивитися на Чаукраману – шлях, повністю вимощений дорогоцінним камінням. Ступа з мощами Будди і його колосальна статуя також є об'єктами поклоніння.(Рис. 3.1)

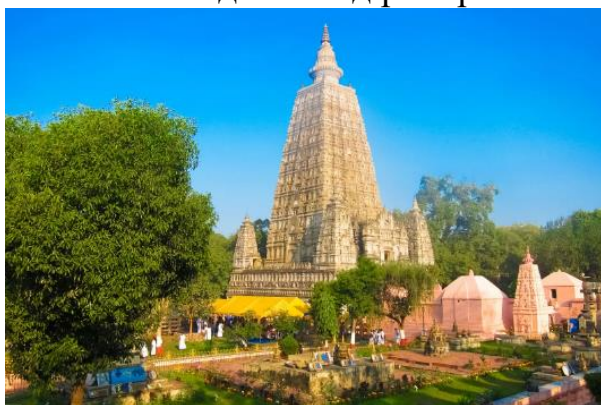

Рис. 3.1 Ступа Просвітлення, Бодхгая

Махабодха Мандір – храмовий комплекс оточений парканом, висіченим у камені епохи Ашоки. У самому центрі комплексу знаходиться 52-метрова центральна вежа у формі піраміди, оточена чотирма меншими вежами. На стінах вежі можна побачити зображення життя Будди й бодхісатв.

У внутрішньому приміщенні позолочена статуя Будди у позі медитації. Поруч з храмом росте священне дерево Бодхі, під яким, як кажуть, медитував Будда. Між храмом і священним деревом можна побачити частину трону Ашоки «Кінг-Конга», а також великий камінь, із відбитком ступнів просвітленого Будди.[41]

Після досягнення просвітлення через п'ять тижнів Будда покинув Бодх-Гая і вирушив до Сарнатх.

Рис. 3.2 Ступа мудрості, Сарнатх

У Сарнатхі, Будда вперше навчив чотирьох благородних істин. За переказами, першими слухачами цієї проповіді були дві сарни та п'ять подвижників. Тут можна побачити одну з найбільших ступнів регіону. Мулагандхкуті віхара є досить нестандартною структурою за формою і змістом.(Рис. 3.2)

Дхамек – це 33-метрова вежа, яка, ймовірно, була побудована близько 500 року нашої ери.

Дхармараджіка була побудована за наказом царя Ашоки на місці, де Будда виголосив свою першу проповідь.[42]

Ступа була частково зруйнована у XVIII столітті, а під час розкопок у XIX столітті, англійці знайшли всередині ступи мармурову урну, яка могла містити останки Будди.

Не зважаючи на те, що там зберігається одна з найважливіших святинь буддизму – кістки Будди, в цю святиню можна вільно потрапити. Ця реліквія щороку оприлюднюється щороку одинадцятого місяця (в повний місяць).

У Кушинагарі Сіддхартха покинув своє тіло у віці вісімдесяти років і увійшов у нирвану, та досяг головної мети своєї духовної та релігійної духовної практики – розірвати нескінченний ланцюг сансари й тим самим досягти нескінченного спокою та щастя. Як символ цього безмежного страждання був побудований Храм Паринірвани, у якому встановлено чудову золоту статую лежачого Будди. Тут також можна побачити статуї Будди, що зберігаються в гробниці Мата Кунвара. Вважається, що одним із головних місць поклоніння є ступа Рамбхар, яка, можливо, знаходилася там, де був кремований Гаутама.(Рис. 3.3)

У Кушинагарі є велика Ступа Паринірвани, звідки пішов Будда. Його основний корпус має форму дзвона, що є символом досконалої мудрості Будди. Ця форма символізує вхід у Паринірвану. Тут паломники проводять урочисті ходи та запалюють свічки.

Під час відвідування місця смерті Будди, створюється особливий вид карми – карму довголіття. Це дозволить не тільки стати мудрішими, а й залучитися до духовних практик під час перебування на Землі.

Рис. 3.3 Ступа Паринірвани та храм Кушинагар

Завдяки цьому паломники, які відвідали це місце, не помруть звичайною смертю, яка приносить страх і тривогу, а будуть контролювати процес смерті й відродження.

Одним з найважливіших святих місць у Вайшалі є Велика Ступа, яка є найдавнішою збереженою буддійською спорудою, в якій закладено частину праху Будди, що була розподілена після кремації в Кушинагарі.[43] Сюди паломники прибувають помедитувати.

Вайшалі є одним з основних напрямків давньоіндійського буддизму. За територією міста розташовувався ліс Махавана, де Будда прочитав свою останню проповідь, передбачивши свою ранню смерть. Будда передав жителям міста Вайшалі свою чашу для милостині, а потім пішов до Кушинагара, де й помер. Що років після цього у Вайшалі відбувся Другий Буддійський Собор. А імператор Ашока збудував меморіальну колону на місці останньої проповіді Будди.[44]

Колона виконана із цілісного шматка пісковика червоного кольору заввишки 18 метрів. А її вершину прикрашає статуя лева у натуральну величину.

Також біля храму є одне з трьох священних дерев Бодхі – Дерево Ананда

Бодхі, яке було посаджене з насіння прародителя (під яким паломники моляться і роблять підношення). (Рис. 3.4)

Рис. 3.4 Руїни Вайшалі та дерево Бодхі

Сучасне місто Раджагір розташоване на місці стародавньої столиці Магадхи Раджагріха, правителем якої був цар Бімбасара, послідовник і покровитель Гаутами Будди.

Навколо Раджгіра багато буддистських й історичних пам'яток: руїни

стародавньої Раджагі; печера Саттапанні, де за легендою відбулося перше буддистське зібрання; гора Коршуни (пік Грифів); руїни храму Наланда (приблизно 15 км на північ) тощо. (Рис. 3.5)

Рис. 3.5 Руїни храму Наланда

Паломники з різних країн (за тисячі кілометрів) приїжджають сюди, щоб медитувати, бо всі ці місця мають для них величезну цінність.

Раджагір пов'язаний з історією про приборкання Гаутами Будди п'яного слона Налагірі, що є одною зі спроб замаху на Будду, яку організував його двоюрідний брат Девадатта (спроба зловити).

Девадатта найняв лучників, щоб позбавити життя Гаутами, кинув у нього камінь з гори й, нарешті, переконав доглядачів величезного королівського слона напоїти хмільним напоєм, роздратував його й відпустив на вузькі вулички, де Будда ходив. Але Девадата зазнає невдачі в усіх випадках (камінь застрягає в ущелині, слон смиренно вклоняється Гаутамі, а лучники покаялися), і потрапляє в Авічі, найнижче буддійське пекло, де через мільярди років кається, очищається і досягає архату.

У списку «Восьми Великих місць», Шравасті, було включено як місце «близького дива». Шравасті (Sravasti, Shrawasti, палі - Savatthi) був стародавньою столицею могутньої держави Кошала – одного з 16 епічних Махаджананапад, великої держави епохи буддизму.

Зміст «близького дива» полягає в тому, що для того, щоб переконати закоренілих безбожних, Гаутама Будда кілька разів влаштував захопливе видовище: він підіймався в повітря, спочатку вивергав вогонь в гору, а воду вниз. Він міняв положення тіла (правим боком вгору і т.д.), та обертаючись у кожному положенні, здійснював це виверження по черзі. Потім він з коштовностей

влаштував у небі дорогу і, проходив по ній, в цей момент одночасно з'являлися безліч образів, які він створював. Ці образи були схожі на Будду, в різних положеннях: стоячих, сидячих, лежачих, що йдуть.

Однак головним об'єктом паломництва до Шравасті є не ступа, яку вважають «близького дива», а найвідоміший храм у буддійській традиції –

Джетавана, де Будда Шак'ямуні протягом сезону дощів виголосив 844 сутти, включені до Канону. (Рис. 3.6). Біля храму росте тришарове дерево Бодхі – дерево Ананда Бодхі.

Рис. 3.6 Храм Джетавана та Ступа

Руїни стародавньої столиці, храм Джетавана і Ступа широко відомі як Сахет-Махет і фігурують в описах ASI (Археологічна служба Індії).

3.3 Проєкт туру і вартість

Туристична подорож направлена на відвідування основних локацій для паломництва, а саме:

- відвідування Сарнахт;
- відвідування великої Ступи Парінірвани, звідки пішов Будда;
- відвідування руїн старого міста Вайшалі;
- відвідування печери Саттапанні, де за легендою відбулося перше буддистське зібрання;
- відвідування храмового комплексу Махабодха Мандір, Ботх-Гая.

Для більш детального вивчення подорожі «Буддизм та паломництво в Індії» була розроблена технологічна карта та представлена в додатку А

Характеристика туру:

- За характером організації — плановий;
- За формою організації — груповий;
- За тривалістю — 8 днів, 7 ночей;

- За віком — молодіжний, середньовіковий й для старших людей;
- За метою — паломницький;
- За способом пересування — комбінований (повітряний, автобусний та піший);
- За класом обслуговування — другий клас;
- Кількість туристів — 12 осіб;

Особливістю моєї туристичної програми є насичене відвідування релігійних святинь, таких як: храми, святі місця, руїни, що пов'язані з буддизмом. Іншими словами, відвідаємо більшу частину місць, які функціонують як буддистські святині.

Таблиця 3.1. Програма перебування у турі «Буддизм та паломництво в Індії»

Година	Програмні заходи
1 день: 15:35-16:35	Зустріч групи з представником туристичної фірми на автостанції "Старосінна" м. Одеса
16:35-20:35	Переїзд автобусом з Одеси до аеропорту Кишинів. Проходження митних формальностей
20:35-21:15	Прибуття в Міжнародний аеропорт Кишинів. Проходження митних формальностей
21:15-11:00	Переліт Кишинів – Варанасі
2 день: 11:00-11:40	Прибуття в Міжнародний аеропорт імені Лал Бахадур Шастрі, Варанасі, Індія. Проходження митних формальностей
11:40-12:15	Трансфер з аеропорту Варанасі
12:15-12:45	Заселення до гостьового будинку Mohit Paying
12:45-13:45	Обід у гостьовому будинку Mohit Paying
13:45-19:00	Відвідування Сарнахт, (медитація)
19:00-20:00	Вечеря у гостьовому будинку Mohit Paying
20:00	Вільний час
3 день: 4:30-5:00	Виселення з гостьового будинку Mohit Paying
5:00-5:35	Трансфер до залізничного вокзалу
5:35-9:35	Переїзд потягом до Кушінагар
9:35-10:00	Трансфер до готелю Radiance Paradise
10:00-12:00	Вільний час
12:00-12:30	Заселення в готель Radiance Paradise
12:30-13:30	Обід при готелі Radiance Paradise
13:30-19:00	Відвідування великої Ступи Парінірвани, звідки пішов Будда, (медитація)
19:00-20:00	Вечеря при готелі Radiance Paradise
20:00	Вільний час

4 день:	
4:10-4:40	Виселення з готелю Radiance Paradise
4:40-5:00	Трансфер до залізничного вокзалу
5:00-8:40	Переїзд потягом до міста Хаджиपुर
8:40-9:20	Трансфер до готелю Blue Star, Хаджиपुर
9:20-9:50	Заселення в готель Blue Star, Хаджиपुर
9:50-10:50	Сніданок при готелі Blue Star, Хаджиपुर
10:50-20:00	Відвідування руїн старого міста Вайшалі (медитація)
20:00-21:00	Вечеря при готелі Blue Star, Хаджиपुर
21:00	Вільний час
5 день:	
9:10-10:10	Сніданок при готелі Blue Star, Хаджиपुर
10:10-10:40	Виселення з готелю Blue Star, Хаджиपुर
10:40-13:00	Переїзд до міста Раджгир (таксі)
13:00-14:00	Обід кафе New Marwari Basa, Раджгир
14:00-21:30	Відвідування печери Саттапанні, де за легендою відбулося перше буддистське зібрання, (медитація)
21:30-22:30	Переїзд до міста Ботх-Гая (таксі)
22:30-23:00	Заселення в готель OYO Embassy
6 день:	
9:00-10:00	Сніданок при готелі OYO Embassy
10:00-10:30	Виселення з готелю OYO Embassy
10:30-16:00	Відвідування храмового комплексу Махабодха Мандір, (медитація)
16:00-20:30	Вільний час
19:30-20:30	Вечеря в ресторані Mohammad
20:30-20:50	Трансфер до залізничного вокзалу
20:50-1:10	Переїзд потягом до міста Варанасі
7 день:	
1:10-1:30	Трансфер до залізничного вокзалу
1:30-2:00	Заселення до гостьового будинку Mohit Paying
8:30-9:30	Сніданок при гостьовому будинку Mohit Paying
9:30-14:00	Відвідування річки Ганг, щоб змити гріхи (медитація)
14:00-19:00	Вільний час
19:00-19:20	Зустріч біля входу в Храм Каши Вишванатх
19:20-20:20	Вечеря у гостьовому будинку Mohit Paying
20:20-20:50	Виселення з гостьового будинку Mohit Paying
20:50-21:20	Трансфер до аеропорту в Міжнародний аеропорт імені Лал Бахадур Шастрі, Варанасі, Індія
21:20-22:00	Проходження митних формальностей
22:00-14:30	Переліт з аеропорту Варанасі до Міжнародного аеропорту Кишинів
8 день:	
14:30-15:20	Проходження митних формальностей

15:20-19:20	Переїзд з Кишинєва до Одеси
-------------	-----------------------------

На сьогоднішній день українські аеропорти змушені залишатися закритими для цивільної авіації через воєнний стан, тому туристам доведеться їхати автобусом до аеропорту Кишинів (Додаток В), а потім переліт літаком до Міжнародного аеропорту імені Лал Бахадур Шастрі, Варанасі, Індія (Додаток Г).

Тому на закордонну відпустку, краще закладати мінімум тиждень, адже на дорогу туди-назад піде мінімум дві доби, бо доведеться зробити мінімум одну пересадку. Тому тур розрахований на вісім днів.

Наразі українсько-молдавський кордон є найзручнішим варіантом потрапити з Одеси до Індії – саме до цієї країни, як пересадний авіаційний Air Moldova буде зручний для тих, хто їде з півдня та центру України.

А з Одеси до аеропорту Кишинєва курсують регулярні автобуси. Автобуси з Одеси зупиняються біля аеропорту як на шляху до Кишинєва, так і на зворотному шляху.

Вартість подорожі – це загальна ціна складових (проживання, харчування, транспорт, екскурсійне обслуговування та деякі додаткові послуги, які, в очах турфірм, якісно підвищують конкурентоспроможність пакетів, медичне страхування та візова підтримка для закордонних поїздок) відповідно до сезону та регіону (сезонна націнка – це майже всі види послуг).

Таблиця 3.2 Розрахунок вартості туру

Найменування послуги	Розрахунок на 1 особу/8 днів, \$	Розрахунок на групу/8 днів, \$
Проживання та сніданок	43,09	517,08
Обід та вечеря	36,87	442,44
Віза	103	1 236
Страховка	14,53	174,36
Переїзд автобусом Одеса-Кишинів-Одеса	43,54	522,48
Переїзд потягом	30,2	362,4
Таксі	9,79	117,48
Трансфер	12,1	145,2
Авіапереліт	1 263,02	15 156,24
Провідник групи	25,02	300,24

Винагорода туристичного оператора 50%	790,58	9 486,96
Всього	2 371,74	28 460,88

В даному турі передбачено зустріч туристів з аеропорту автобусом та перевезення до готелю. Усі переміщення всередині Індії (з супровідником по всьому маршруту). А також, передбачено 1-3-разове харчування (згідно з програмою), яке залежить від тривалості перебування на святих місцях. Детальна інформація наведена в Додатку Б. Так, як паломників більш не цікавить комфортабельне розміщення, то в даному турі передбачено прибуття, розміщення у двомісних номерах 3* готелю та гостьовому будинку, зі зручностями в номерах (супутниковий зв'язок, балкон, видно місто), що вказані нище.

Адже, готельний ринок Індії заслуговує на особливу увагу. Тут є різні місця розміщення, орієнтовані на гостей з різними доходами. Є готелі як недорогі, так і комфортабельніші.

Згідно програми туру, передбачено розміщення в таких готелях, як:

1) Гостьовий будинок Mohit Paying із садом, терасою та безплатний Wi-Fi розташований у Варанасі, за 1,3 км від Сарнатх.(Рис. 3.7)

До послуг гостей обслуговування номерів, цілодобова стійка реєстрації та обмін валют.

У кожному номері є окрема ванна кімната. У деяких номерах є балкон, а з інших відкривається вид на місто. Вартість проживання за двомісний номер 980 грн.

Рис. 3.7 Гостьовий будинок Mohit Paying, Варанасі

2) Готель Radiance Paradise, що знаходиться в Кушінагар, є простора тераса, яка ідеально підходить для відпочинку та ресторан.(Рис. 3.8)

Усі номери оснащені телевізором, кондиціонером, вентиляторами, Wi-Fi, спеціально розробленим інтер'єром та високоякісними ліжками. Він розташований дуже близько до головного ринку та буддистського паломника Господа Будди. Вартість проживання за двомісний номер 995 грн.

Рис. 3.8 Готель Radiance Paradise, Кушінагар

3) Hotel Blue Star знаходиться в 13,8 км від Вайшалі. В готелі всі номери оснащені телевізором, кондиціонером, Wi-Fi, спеціально розробленим інтер'єром та високоякісними ліжками. А також, пропонує безплатний сніданок та резервне харчування.(Рис. 3.9)

Вартість проживання за двомісний номер 920 грн.

Рис. 3.9 Готель Blue Star, Хаджипур, Вайшалі

4) Готель OYO Embassy розташований в Гаї, навпроти тайського монастиря, всього за 500 м від храму Бодхі й за 7 км від аеропорту Бодх-Гая.(Рис. 3.10) До послуг гостей ресторан та безплатне місце для паркування.

Рис. 3.10 Готель OYO Embassy, Ботх-Гая

У номерах є кондиціонер, телевізор з кабельною системою мовлення, холодильник, гардероб і окрема ванна кімната з гарячою та холодною водою.

Ресторан готелю відкритий на сніданок, обід та вечерю. У ньому подають різні страви індійської та китайської кухні. Вартість проживання за двомісний номер 1090 грн.

Та кафе New Marwari Basa, що знаходиться в місті Раджгир, в якому є можливість замовити обід з дотриманням посту.(Рис. 3.11)

Рис. 3.11 Кафе New Marwari Basa, Раджгир

Mohammad – це затишний вегетаріанський ресторанчик в місті Бохг-Гая, який порадує туристів смачними страви та вишуканими охолоджувальними коктейлями. А також, є можливість замовити їжу з дотриманням посту.(Рис. 3.12)

Рис. 3.12 Mohammad Restaurant, Ботх-Гая

Усі готелі, гостьовий будиночок та кафе, які пропонуються в даному турі, розташовані в пішій доступності від священних місць, пов'язаних з діяльністю Будди та буддійських святих.

Висновок до розділу 3

Буддизм виник в Індії в середині I тисячоліття до нашої ери та поширився в різних країнах. Традиція буддійського паломництва бере свій початок ще з часів Будди, тобто просвітлений, пробуджений.

Після смерті Будди Шак'ямуні тіло кремували, та розділили на вісім частин і помістили в ступу. Буддистська паломницька діяльність почалася від реліквій поклоніння Будді. Пізніше стала шануватися статуя Сіддхартхи.

Тому розроблений мною тур таким чином, щоб паломники могли потрапити до самих сильних святих місць, які знаходяться в таких містах, як: Сарнат, Кушинагар, Вайшал, Бодх-Гая (тут побудовані ступи), та Раджгир (де за легендою відбулося перше буддистське зібрання).

Пройшовши маршрут, паломники зустрінуть по дорозі культові буддистські святині, біля яких вони можуть помедитувати та знайти розуміння філософської мудрості та порятунок душі від земної залежності. У буддистській концепції ступа символізує дерево життя і знаменує шлях до просвітлення.

В даному турі передбачено зустріч туристів з аеропорту автобусом та перевезення до готелю. Усі переміщення всередині Індії (з супровідником по всьому маршруту). Прибуття, розміщення у двомісних номерах 3* готелю та гостьовому будинку, зі зручностями в номерах (супутниковий зв'язок, балкон, видно місто). Та передбачено, 1-3-разове харчування (згідно з програмою), яке залежить від тривалості перебування на святих місцях. Тур розрахований на 12 осіб, тривалістю 8 днів та 7 ночей.

Вартість туру на одну людину — 2 371,74\$ (переїзд Одеса – Кишинів – Одеса — 43,54\$, авіа переліт Кишинів – Індія – Кишинів — 1 263,02\$, переїзд по Індії — 52,09\$, проживання (2 ночей) — 43,09\$, харчування з дотриманням постів — 36,87\$, медичне страхування — 14,53 \$, віза — 103\$, провідник — 25,02\$, туристичному оператору 50% — 790,58\$, У вартість туру входить трансфер, проживання, харчування при мініготелях та гостьовому будинку (що вказані в програмі туру), відвідування з гідом та супровідником.

ВИСНОВОК

В даній кваліфікаційній роботі було підведено висновок про те, що релігійний туризм – це діяльність, пов'язана з наданням послуг і задоволенням потреб відвідувачів святих місць і релігійних центрів поза їх звичним середовищем. До основних видів релігійного туризму відносяться такі два види, як: паломницький туризм та релігійний туризм екскурсійно-пізнавальної спрямованості.

І якщо схарактеризувати два види туризму, то можна виділити основні відмінності. Під час подорожі паломники не цікавляться релігійною історією, музеями тощо, вони використовують поїздки безпосередньо для відвідування святих місць, і понад усе, їх цікавить особиста участь у релігійних обрядах. Представники релігійного туризму зацікавлені у відвідуванні: релігійних центрів, музеїв, культових споруд тощо.

Метою кваліфікаційної роботи є розробка паломницького туру в Індію.

Індія розташована на півострові Індостан на території Південної Азії, омивається водами Індійського океану і більшої частини низовини Індійського Гангу. Відпочинок в Індії не зрівняється з іншими країнами, адже вона справді унікальна – тут є все для любителів активних, інтелектуальних та екзотичних розваг. Пік сезону в Індії починається в березні та триває до кінця червня. Подорожі в країну також поширені з грудня по лютий. Ці місяці вважаються найкращим часом для відпустки в Індію.

Протягом тисячоліть становлення і розвиток індійської культури тісно пов'язані з релігійними уявленнями її народу. Релігія, що виникла в Індії, – це так звана релігія дхарма (на санскриті дхарма означає «релігія» або «релігійний закон»).

Найдавніша із релігій Індії – ведична. Ведизм зародився в середині II тис. до н.е., під час поселення індоарійськими племенами півострова Індостан. Це була перша форма індуїзму, і деякі з його ритуалів і законів були прийняті сучасними релігіями в Індії.

Основними релігіями в Індії є: індуїзм, буддизм, джайнізм та сикхізм.

Найбільш популярними серед туристів – є паломництво, згідно з релігією буддизм.

Буддизм виник в Індії в середині I тисячоліття до нашої ери та поширився в різних країнах. Традиція буддійського паломництва бере свій початок ще з часів Будди, тобто просвітлений, пробуджений.

Після смерті Будди Шак'ямуні тіло кремували, та розділили на вісім частин і помістили в ступу. Буддистська паломницька діяльність почалася від реліквій поклоніння Будді. Пізніше стала шануватися статуя Сіддхартхи.

Тому розроблений мною тур таким чином, щоб паломники могли потрапити до самих сильних святих місць, які знаходяться в таких містах, як: Сарнат, Кушинагар, Вайшал, Бодх-Гая (тут побудовані ступи), та Раджгир (де за легендою відбулося перше буддистське зібрання).

Пройшовши маршрут, паломники зустрінуть по дорозі культові буддистські святині, біля яких вони можуть помедитувати та знайти розуміння філософської мудрості та порятунку душі від земної залежності. У буддистській концепції ступа символізує дерево життя і знаменує шлях до просвітлення.

У розробленому мною турі, туристи під час подорожі зможуть не тільки відвідати святі місця, але й взяти участь у релігійних обрядах та церемоніях, а також дізнаються багато нового про історію та життя святого Будди.

Тому ця подорож ідеально підходить для всіх, оскільки вона цікава та пізнавальна, і може бути запропонована для даного підприємства для того, щоб збільшити контингент та їх аудиторію в туристичній сфері.

Вартість туру на одну людину — 2 371,74\$ (переїзд Одеса – Кишинів – Одеса — 43,54\$, авіа переліт Кишинів – Індія – Кишинів — 1 263,02\$, переїзд по Індії — 52,09\$, проживання (2 ночей) — 43,09\$, харчування з дотриманням постів — 36,87\$, медичне страхування — 14,53 \$, віза — 103\$, провідник — 25,02\$, туристичному оператору 50% — 790,58\$, У вартість туру входить трансфер, проживання, харчування при мініготелях та гостьовому будинку (що вказані в програмі туру), відвідування з гідом та супровідником.

Згідно програми туру передбачені усі переміщення всередині Індії (з супровідником по всьому маршруту) та зустріч туристів з аеропорту автобусом й перевезення до готелю. Прибуття, розміщення у двомісних номерах 3* готелю та гостьовому будинку, зі зручностями в номерах (супутниковий зв'язок, балкон, видно місто). А також, 1-3-разове харчування (згідно з програмою), яке залежить від тривалості перебування на святих місцях. Тур розрахований на 12 осіб, тривалістю 8 днів та 7 ночей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бабкин А. У. Спеціальні види туризму. [Електронний ресурс] / Бабкин А. У. – Режим доступу до ресурсу: <https://prec.pp.ua/4/16642.html>
2. Релігія та віра [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.coe.int/uk/web/compass/religion-and-belief>
3. Терентьєва Людмила Сергіївна. СВЯЩЕННІ КНИГИ ЛЮДСТВА ЯК ПАМ'ЯТКИ КУЛЬТУРИ І ДЖЕРЕЛО ЛІТЕРАТУРИ [Електронний ресурс] / Терентьєва Людмила Сергіївна – Режим доступу до ресурсу: <https://disted.edu.vn.ua/courses/learn/14051>
4. Мошура Д.А. СПЕЦИФІКА РЕЛІГІЙНОГО ТУРИЗМУ [Електронний ресурс] / Мошура Д.А., Гірняк Л.І. – Режим доступу до ресурсу: https://tourlib.net/statti_ukr/moshura.htm
5. Божук Т.І. ПОНЯТТЯ, ФУНКЦІЇ ТА ЗАВДАННЯ РЕЛІГІЙНОГО ТУРИЗМУ [Електронний ресурс] / Божук Т.І – Режим доступу до ресурсу: https://tourlib.net/statti_ukr/bozhuk4.htm
6. Мошура Д.А. СПЕЦИФІКА РЕЛІГІЙНОГО ТУРИЗМУ [Електронний ресурс] / Мошура Д.А., Гірняк Л.І. – Режим доступу до ресурсу: https://tourlib.net/statti_ukr/moshura.htm
7. Географічна характеристика релігійного туризму та паломництва. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://studfile.net/preview/9200427/page:4/>
8. Езотеричний туризм: розвиваючі подорожі для людей усвідомлених [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://eab.com.ua/ezoterichnii-tyrizm-rozvivauchi-podoroji-dlia-ludei-ysvidomlenih>
9. Козбан А.О. Езотеричний туризм [Електронний ресурс] / Козбан А.О. – Режим доступу до ресурсу: <https://infotour.in.ua/kozban.htm>
10. Релігійний туризм екскурсійно-пізнавальної спрямованості [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://vechervkarpatah.at.ua/index/2_4_relijnij_turizm_ekskursijno_piznavalnoji_s_prjamovanosti/0-2025

11. Релігійний туризм (сакральний туризм, паломницький туризм, езотеричний туризм) [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://pidru4niki.com/1373112043584/turizm/religiyniy_turizm_sakralniy_turizm_palomnitskiy_turizm_ezoterichniy_turizm
12. Ядвіги Ратайчак. ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНИЙ ТУРИЗМ У СУЧАСНОМУ КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЯ [Електронний ресурс] / Ядвіги Ратайчак, Вікторія Ципко – Режим доступу до ресурсу: https://www.wszia.opole.pl/ebook/4_2020.pdf
13. Релігійний туризм і паломництво як об'єкт вивчення та навчальна дисципліна. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://studfile.net/preview/5650783/>
14. Географічне положення Індії, територія, кордони [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://moyaosvita.com.ua/geografija/geografichne-polozhennya-indi%D1%97-teritoriya-kordoni/>
15. Природні особливості та умови країни [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://studfile.net/preview/7670349/page:5/>
16. Індія [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.novageografia.com/vogels-702-1.html>
17. Індія [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://studfile.net/preview/5798007/page:64/>
18. Невеличка екскурсія по визначним штатам і містам Індії [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://ukraine-india.org/nevelichka-ekskursiya-po-viznachnim-shtatam-i-mistam-indiyi/>
19. Транспорт Індії [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://ua.aroundtravels.com/article-about-india/transport-india-public-transport-india-types.html>
20. Ведичні релігії Стародавньої Індії [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://studfile.net/preview/9055928/page:6/>

21. Ведизм [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.wiki-data.uk-ua.nina.az/%D0%92%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D0%B7%D0%BC.html>
22. John Stephens. Брахманізм: походження, історія, вірування, боги, обряди [Електронний ресурс] / John Stephens – Режим доступу до ресурсу: <https://uk.warbletoncouncil.org/brahmanismo-331>
23. Основні риси давньоіндійської філософії: брахманізм, буддизм, індуїзм [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://studfile.net/preview/1586518/>
24. Історія та основні риси Індуїзму [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.wakeupmedia.info/istoriya-ta-osnovni-risi-induyizmu/>
25. Виникнення та становлення буддизму [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://buklib.net/books/37686/>
26. Релігія в культурі Індії [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://megalib.com.ua/content/5991_3_Religiya_v_kylytri_Indii.html
27. Джайнізм [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://pidru4niki.com/10310208/religiyeznavstvo/dzhaynizm>
28. Вікторія Ларіонова. Історія національних (етнічних) релігій [Електронний ресурс] / Вікторія Ларіонова – Режим доступу до ресурсу: <https://docplayer.net/84759053-Istoriya-nacionalnih-etnichnih-religiy.html>
29. Сикхізм [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://pidru4niki.com/1520082763122/religiyeznavstvo/sikhizm>
30. Особливості та об'єкти паломництва в індуїзмі. Святі місця напрямів індуїзму [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://studfile.net/preview/9370250/page:25/>
31. Достопримечательности Праяграджа (Аллахабада) [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://indianka.me/dostoprimechatelnosti-prayagraja/>
32. Харідвар — священне місто Індії [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://tureligious.com.ua/kharidvar-sviashchenne-misto-indii/>

33. Джьотирлінгам Каши Вишванатх [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://indianka.me/sri-kashi-vishwanath/>
34. Варанасі - священне місто в Індії [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://infotour.in.ua/varanasi2.htm>
35. Вріндаван — місто Крішни [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://tureligious.com.ua/vrindavan-misto-krishny/>
36. Індія – Храм Рангаджи [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://romantictourism.in.ua/pamiatki-indiyi-hram-rangadji/>
37. Вріндаван [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://uk.sacredsites.com/asia/india/vrindavan.html>
38. 7 найкращих Шакті Піт в Індії [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.adotrip.com/uk/blog/shakti-peethas-in-india>
39. Доктрина буддизму [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://pidru4niki.com/16520205/religiyeznavstvo/doktrina_buddizmu
40. Віктор Патійчук. Специфіка класифікації релігійно-паломницьких турів [Електронний ресурс] / Віктор Патійчук – Режим доступу до ресурсу: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/15240/1/7.pdf>
41. Храм Махабодхі [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.adotrip.com/uk/destination-detail/mahabodhi-temple>
42. Шлях Будди [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://homepage.com.ua/tsikave/shlyakh-buddi.amp.html>
43. Буддизм [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://vue.gov.ua/%D0%91%D1%83%D0%B4%D0%B4%D0%B8%D0%B7%D0%BC>
44. Вайшалі [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.adotrip.com/uk/city-detail/vaishali>

ДОДАТКИ

Додаток А. Технологічна карта маршруту

ФОП Галушкіна А.А.

Найменування туристичного підприємства

ТЕХНОЛОГІЧНА КАРТАТуристичної подорожі на маршруту: Одеса-Індія-Одеса на 2023 р.
найменування маршрута

1. Основні показники маршруту.

Вид маршруту: кільцевий, паломницькийКатегорія складності: легкийПротяжність маршруту: 14 925,1 кмв т.ч. пішки: 49,5 кмТривалість подорожі (діб): 8 дібЧисло туристських груп: 1Число туристів в групі: 12 тВсього туристів по маршруту: 12Початок обслуговування на маршруті першої групи: 10.11Кінець обслуговування першої групи: 18.11Вартість путівки: 2 347,64\$

Місяць	число туристів в місяць	графік заїда туристичних груп по місяцям	число груп в місяць
09	12	10.11-18.11	1

Адрес туристичного підприємства, з якого починається подорож: м. Одеса, автостанції "Старосінна"

Програма обслуговування туристів в подорожі по маршруту «Одеса-Індія-Одеса».

Населені пункти, відстані між ними, способи пересування, час прибуття в пункт і виїзду з нього	Найменування туристських підприємств і умови розміщення	Заплановані туристичні послуги. Найменування екскурсій з переліком основних об'єктів показу туристичних прогулянок і походів	Внутрішньо маршрутні перевезення	Екскурсійні витрати на 1 люд.
1	2	3	4	5
1 день. 15:35-зустріч групи м. Одеса, автостанції "Старосінна", 16:35-виїзд автобусом з Одеси, 20:35-прибуття до аеропорту Кишинів, проходження митних формальностей, 21:15-переліт Кишинів-Варанасі	Автобус Ukrbustour, Літак Turkish Airlines, IndiGo			Переїзд-21,77\$, Переліт-631,51\$

2 день. 11:00-прибуття в Варанасі, проходження митних формальностей, 11:40- трансфер з аеропорту, 12:15-заселення до гостьового будинку, 12:45-обід, 13:45-відвідування Сарнахт, 19:00-вечеря, 20:00-вільний час	Гостьовий будинок Mohit Paying	відвідування Сарнахт	Пішохідна екскурсія	Проживання-2,99\$, Трансфер-1,63\$, Обід-4,9\$, Вечеря-4,08\$, Супровідник-4,17\$
3 день 4:30-виселення з гостьового будинку, 5:00-трансфер до залізничного вокзалу, 5:35-переїзд потяг до Кушінагар, 9:35-трансфер до готелю, 10:00-вільний час, 12:00-заселення в готель, 12:30-обід, 13:30-відвідування великої Ступи Парінірвани, 19:00-вечеря, 20:00- вільний час	готель Radiance Paradise, потяг Indian Railways	Відвідування великої Ступи Парінірвани	Пішохідна екскурсія	Проживання-6,77\$, Трансфер-3,26\$, Супровідник-4,17\$, Переїзд-10,07\$, Обід-4,08\$, Вечеря-3,67\$
4 день. 4:10-виселення з готелю, 4:40-трансфер до залізничного вокзалу, 5:00-переїзд потяг до міста Вайшалі, 8:40-трансфер до готелю, 9:20-заселення в готель, 9:50-сніданок, 10:50-відвідування руїн старого міста Вайшалі 20:00-вечеря, 21:00-вільний час	готель New Marwari Basa, потяг Indian Railways	Відвідування руїн міста Вайшалі	Пішохідна екскурсія	Проживання-12,52\$, Трансфер-3,67\$, Супровідник-4,17\$, Переїзд-9,25\$, Вечеря-5,44\$
5 день. 9:10-сніданок, 10:10-виселення з готелю, 10:50-переїзд до міста Раджгир, 13:00-обід, 14:00-відвідування печери,Саттапанні, 21:30-переїзд до міста Ботх-Гая (таксі), 22:30-заселення в готель	готель OYO Embassy, таксі,	Відвідування печери Саттапанні	Пішохідна екскурсія	Проживання-14,83\$, Переїзд таксі-9,79\$, Супровідник-4,17\$, Обід-4,9\$
6 день. 9:00-сніданок, 10:00-виселення з готелю	готель OYO	Відвідування храмового комплексу	Пішохідна екскурсія	Трансфер-1,01\$,

10:30-відвідування храмового комплексу Махабодха Мандір, 16:00-вільний час, 19:30-вечеря, 20:30-трансфер до залізничного вокзалу, 20:50-переїзд потягом до міста Варанасі	Embassy, потяг Indian Railways	Махабодха Мандір		Супровідник- 4,17\$, Переїзд-10,88\$, Вечеря-4,9\$
7 день. 1:10-трансфер до гостьового будинку, 1:30-заселення до гостьового будинку, 8:30-сніданок, 9:30-відвідування річки Ганг, 14:00-вільний час, 19:00-зустріч біля входу в Храм Каши Вишванатх, 19:20-вечеря у гостьовому будинку 20:20-виселення гостьового будинку, 20:50-трансфер до аеропорту, проходження митних формальностей, 22:00-переліт з Варанасі до Кишинів	Літак Turkish Airlines, IndiGo	Відвідування річки Ганг		Проживання- 5,98\$, Переліт- 631,51\$, Трансфер- 2,53\$, Супровідник- 4,17\$, Вечеря-4,9\$
8 день. 14:30-прибуття в Кишенів, проходження митних формальностей, 15:20-переїзд з Кишинева до Одеси	Автобус Ukrbustour			Переїзд-21,77\$

Всього: харчування – 36,87\$, Провідник групи – 25,02\$, проживання – 43,09\$, авіапереліт – 1 263,02\$, автобус – 43,54\$, медичне страхування – 14,53\$, Віза – 103\$, Туристичному оператору 50% – 790,58\$, потяг – 30,2\$, таксі – 9,79\$, трансфер – 12,1\$. Всього 2 371,74\$ за 1 особу. За 12 осіб – 28 460,88\$.

в т.ч. 1 Авіакомпанія Turkish Airlines, IndiGo – 1 263,02\$,

в т.ч. 2 Гостьовий будинок Mohit Paying – 8,97\$

в т.ч. 3 Готель Radiance Paradise – 6,77\$

в т.ч. 4 Готель Hotel Blue Star – 12,52\$

в т.ч. 5 Готель OYO Embassy – 14,83\$

в т.ч. 6 Потяг Indian Railways – 30,2\$

в т.ч. 7 Автобус Ukrbustour – 43,54\$

в т.ч. 8 Кафе New Marwari Basa, Раджгир – 4,9\$

в т.ч. 9 Ресторан Mohammad – 4,9\$

внутрішньо-маршрутні перевезення здійснюються підприємствами “Megacabs”

місце
печаток

підписи керівників
підприємств обслуговують
маршрут

Підписи керівників
фінансових служб(головних
бухгалтерів підприємств)

Передача груп проводиться в пункті:
Умовні позначення: х-обслуговування
в туристичному підприємстві:
сп-сухий пайок
пу-нічліг в польових умовах (похідні намети)

«1»червня 2023р.

3. Короткий опис подорожі (повторюється в інформаційному листку до туристичною путівкою) - *мета подорожі: паломництво по буддійським святим місцям Індії.*

Поїздка до Індії розроблена, як паломницький тур з протяжністю маршруту 14 925,1 км, в тому числі пішки 49,5 км та тривалістю подорожі 8 днів.

Індія – батьківщина буддизму. Засновником цієї релігії, що виникла в 6 столітті до нашої ери, був Гаутама. Пізніше послідовники Готами, які прагнули пізнати шлях істини, стали називати його Буддою, що означає «пробудження», «просвітлення».

Після смерті Будди Шак'ямуні тіло кремували, та розділили на вісім частин і помістили в ступу. Буддистська паломницька діяльність почалася від реліквій поклоніння Будді.

Місця паломництва пов'язані з різними етапами життєвого шляху Будди. Є вісім місць паломництва, присвячених Будді, чотири з яких використовуються переважно вірянами:

— місто Лумбіні (Непал) — народився Сіддхартха Гаутама

— БодхГая (Біхар, Індія) — храм, де Будда самотійно досяг найвищого ступеня просвітлення.

— Сарнатх (штат Уттар-Прадеш, Індія) — тут Будда вперше навчив чотирьох благородних істин.

— Кушинагара (штат Уттар-Прадеш, Індія) — у віці 80 років, Будда залишив своє тіло.

4. Керівник туристичного підприємства обслуговує маршрут Галушкіна А.А.

Підпис

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЛИСТОК**до путівки туристичної подорожі****Одеса-Індія-Одеса****Обов'язкова інформація**

1. Вказівки виду і типу туристичної подорожі, основного змісту програми обслуговування в подорожі протяжності і тривалості всього маршруту і його похідної частини категорійності походів.

Дана подорож передбачає, паломницький вид туризму частково транспортом та пішими прогулянками, програма обслуговування присвячена релігії буддизму та паломницьких цінностей Індії, тому було відвідування такої локації, як: Сарнахт, велика Ступа Парінірвани (Кушінагар), велика Ступа Будди (Вайшали), печера Саттапанні (Раджгір), храмовий комплекс Махабодха Мандір. Протяжність маршруту: 14 925,1 км, Тривалість мандрівки (діб): 8 діб.

2. Опис траси подорожі пунктів перебування, тривалості перебування та умов розміщення в кожному пункті обслуговування (тип будівлі, число місць в номері, його санітарно-гігієнічне обслуговування).

Туристична група прибуває до Індії о 11 годин 00 хв, в Індії туристична група буде перебувати 6 діб. За цей період часу туристична група заселяється в гостьовий будинок та готелі 3 зірки зі зручностями в номерах. В номерах є духова кабіна, цілодобово гаряча і холодна вода, є туалет, холодильник, телевізор і т.д.

3. Короткий опис району подорожі (пам'ятки, особливості рельєфу місцевості та т.п.), програми обслуговування в кожному місці подорожі (відповідно до технологічної карти подорожі).

Для паломників відвідати місце народження Будди й зустрітися з Далай-ламою - рідкісний подарунок долі.

Саме по собі паломництво до Святої Землі є найдавнішою духовною практикою, яка зміцнює віру та сприяє самовдосконаленню вірян. Кажуть, що сам Будда заповів своїм послідовникам відвідати місто Лумбіні - місце його народження, Бодх Гая - місце, де він досяг просвітлення, першу проповідь - Сарнатх, турботу про Нірвану - Кушінагара, а також Раджгір, Вайшали та Варанасі. Століттями буддистські відлюдники медитували у всіх цих місцях і наділяли їх особливою містичною силою.

Принаймні в це вірять буддисти, і багато хто з них у медитативному стані змогли відчутти Будду, відчутти його божественну присутність і омитися душевними сльозами.

5. Наявність і коротка характеристика спортивних споруд та майданчиків, автостоянок, пасажирських канатних доріг, водойм, пляжів, атракціонів, дитячих ігрових майданчиків (кімнат), бібліотек кінозалів і т.д.

6. Адреса туристичного підприємства в якому починається туристична подорож і проїзд до нього.

Адреса туристичного підприємства – вул.Проспект Шевченка 8. З туристичного підприємства до автостанції "Старосінна" маршрутою 198 або 242 (18хв) або 7 тролейбус. Приблизний перелік додаткової інформації.

1. Інформація про вікових обмеженнях, прийомі батьків з дітьми, сімейних.

Тур розроблений для туристів віком від 18 до 45.

2. Соціальна інформація для туристичних подорожей з походом.

3. Інша інформація та рекомендації.

Рекомендується брати в Індію готівку, тому що в багатьох закладах і магазинах карти наших банків (навіть з чіпом) не приймаються. Для пішохідних маршрутів: зручне взуття, запаси води для пиття, у спекотний період головні убори. В іншому: обов'язкові фотоапарати та відмінний настрій.

Примітка: Доцільно відзначати що «особам, які потребують лікування і постійного лікарського нагляду, подорожувати по туристичному маршруті не рекомендується.

Додаток В. Схема транспортного маршрута

Затверджую

Керівник туристичної групи

Галушкіна А.А. 01.06.2023

Погоджено

Голова державтоінспекції

Іванюк І.І. 01.06.2023

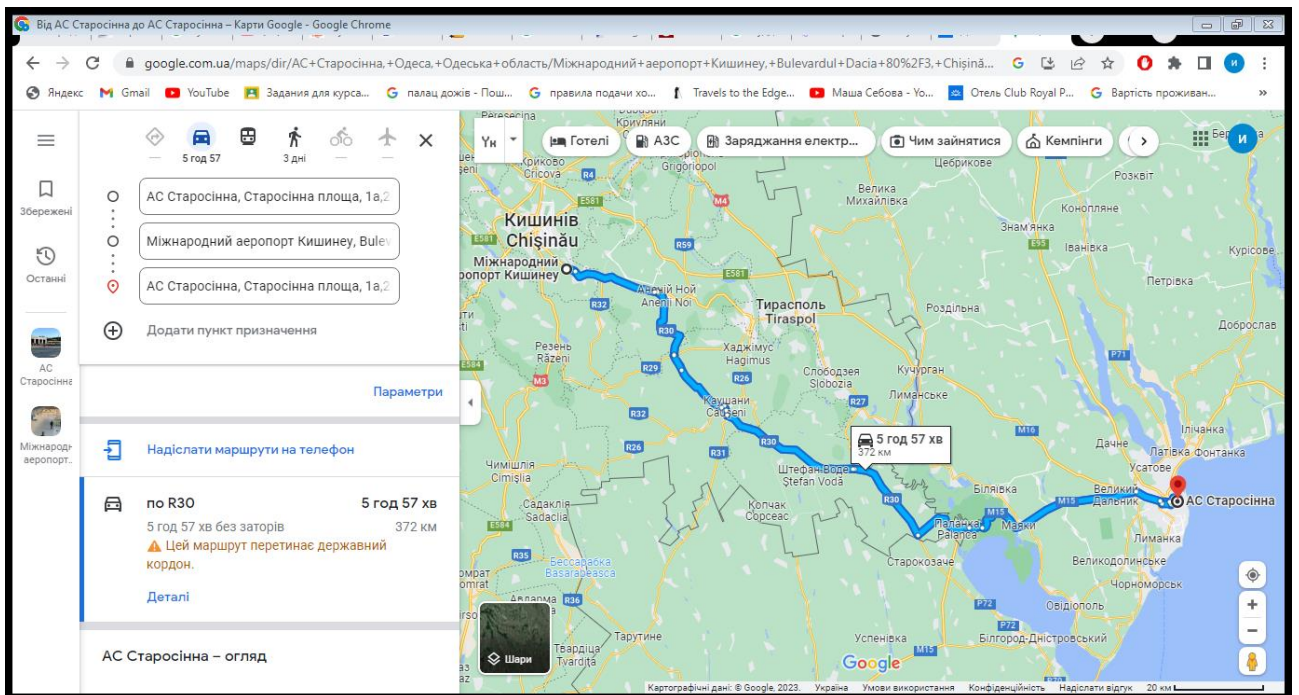

СХЕМА МАРШРУТУ ТРАНСПОРТНОГО МАРШРУТУ

маршрут екскурсії-Одеса-Кишинів-Одеса

Тривалість (год) -5год 57хв

Протяжність (км) - 372км.

Розшифровка схеми маршруту

Перелік географічних точок проходження транспорту по маршруту.

Перелік зупинок.

Позначення місць початку маршруту

Додаток Г. Схема транспортного маршрута

Затверджую

Керівник туристичної групи

Галушкіна А.А. 01.06.2023

Погоджено

Голова державтоінспекції

Іванюк І.І. 01.06.2023

СХЕМА МАРШРУТУ ТРАНСПОРТНОГО МАРШРУТУ

маршрут екскурсії- Кишинів - Варанасі - Кишинів

Тривалість (год) -36 год 10 хв

Протяжність (км) – 13 456 км.

Розшифровка схеми маршруту

Перелік географічних точок проходження транспорту по маршруту.

Перелік зупинок.

Позначення місць початку маршруту

Додаток Д. Схема транспортного маршрута

Затверджую

Керівник туристичної групи

Галушкіна А.А. 01.06.2023

Погоджено

Голова державтоінспекції

Іванюк І.І. 01.06.2023

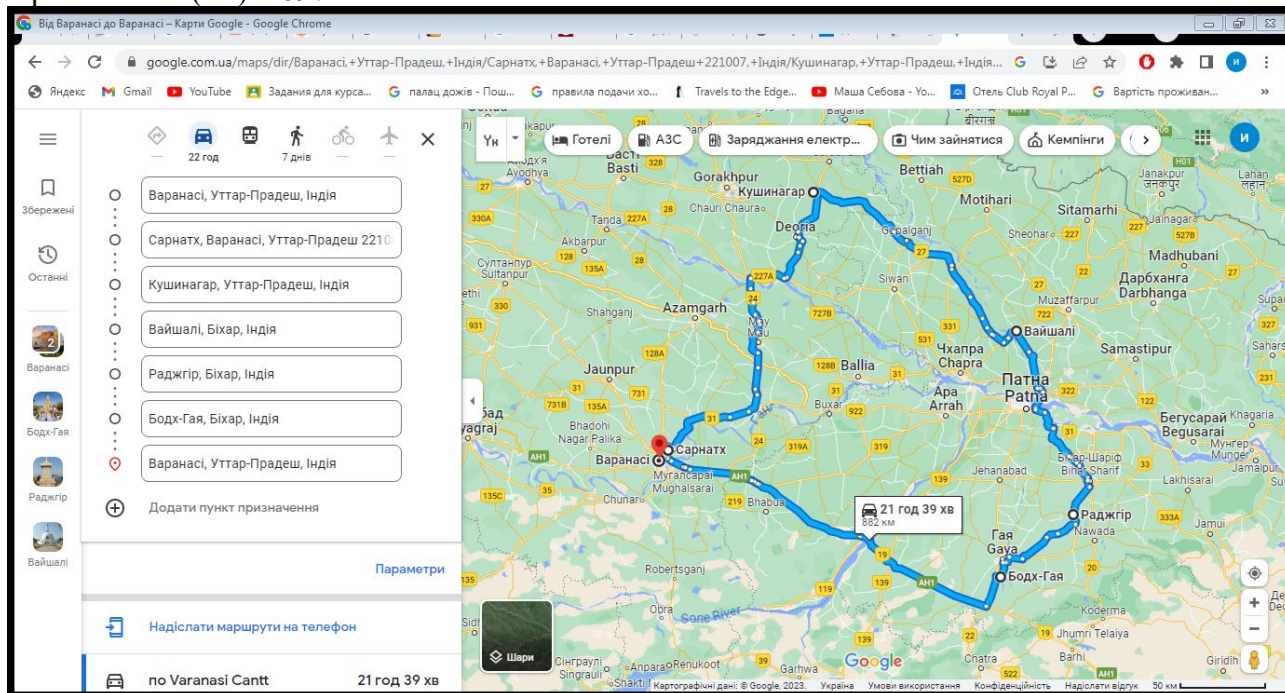

СХЕМА МАРШРУТУ ТРАНСПОРТНОГО МАРШРУТУ

маршрут екскурсії: Варанасі - Сарнат – Кушинагар – Вайшали – Раджгір – Бодх-Гая

Тривалість (год) -22год 2хв

Протяжність (км) – 897 км.

Розшифровка схеми маршруту

Перелік географічних точок проходження транспорту по маршруту.

Перелік зупинок.

Позначення місць початку маршруту

Додаток Е. Презентація до кваліфікаційної роботи бакалавра

Міністерство освіти і науки України
Одеський національний технологічний університет
Факультет технології вина та туристичного бізнесу
Кафедра туристичного бізнесу та рекреації
Спеціальність 242 «Туризм»
Освітня програма «Міжнародний туризм»

Презентація

до кваліфікаційної роботи бакалавра

на тему: «Розробка авторського паломницького туру в Індію»

Здобувачки 4 курсу Тс-5 групи : Галушкіної Аліни

Керівник: д.е.н., проф. Меліх О.О.

Одеса 2023

Релігійний туризм

Включає в себе всі види діяльності, пов'язані з наданням послуг та задоволенням потреб туристів, що прямують до святих місць та релігійних центрів, що знаходяться за межами звичайного для них середовища.

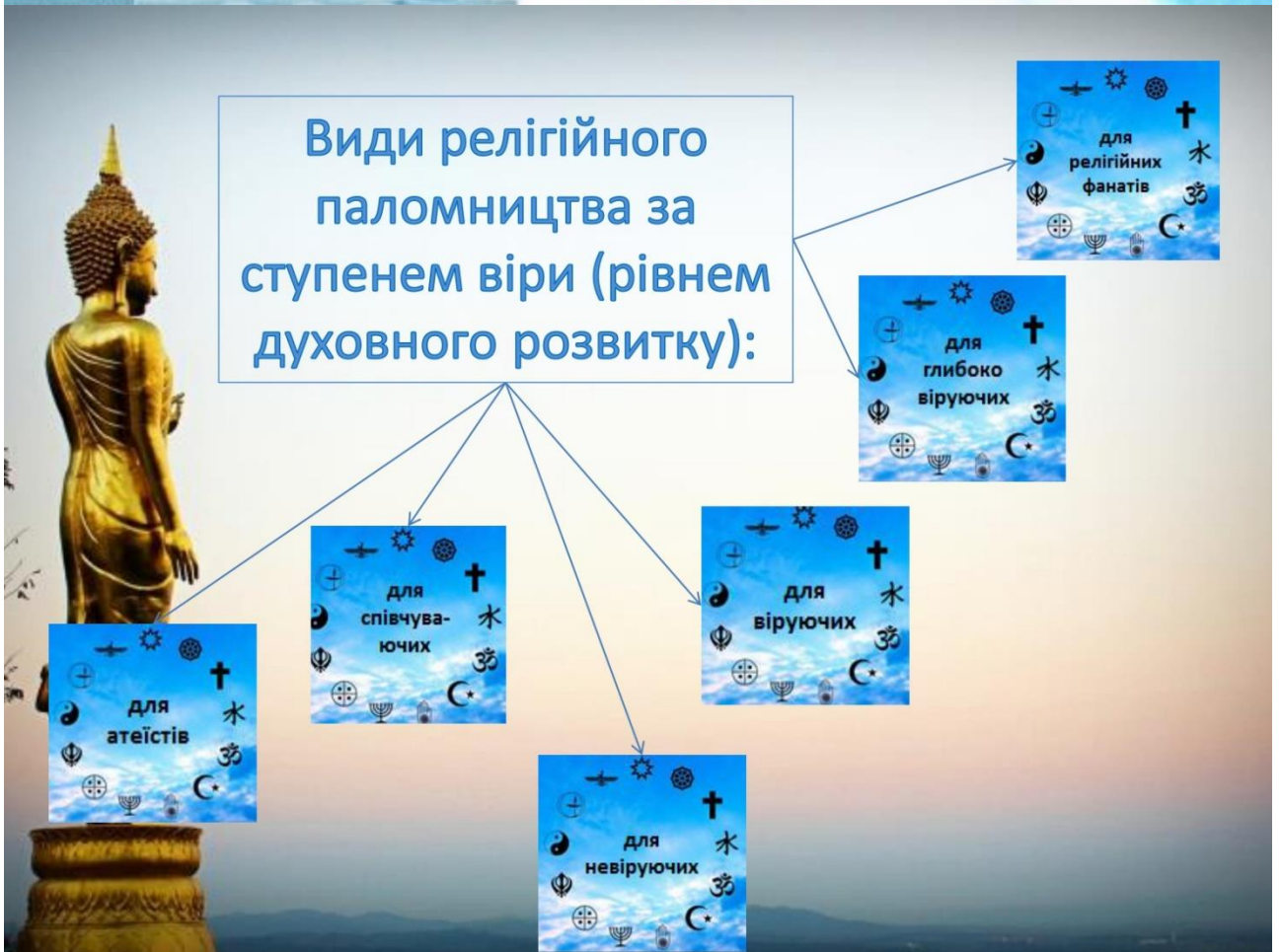
Паломницький туризм

це сукупність поїздок представників різних конфесій із паломницькими цілями. Паломництво — прагнення людей, що вірять, поклонитися святим місцям їхньої церкви

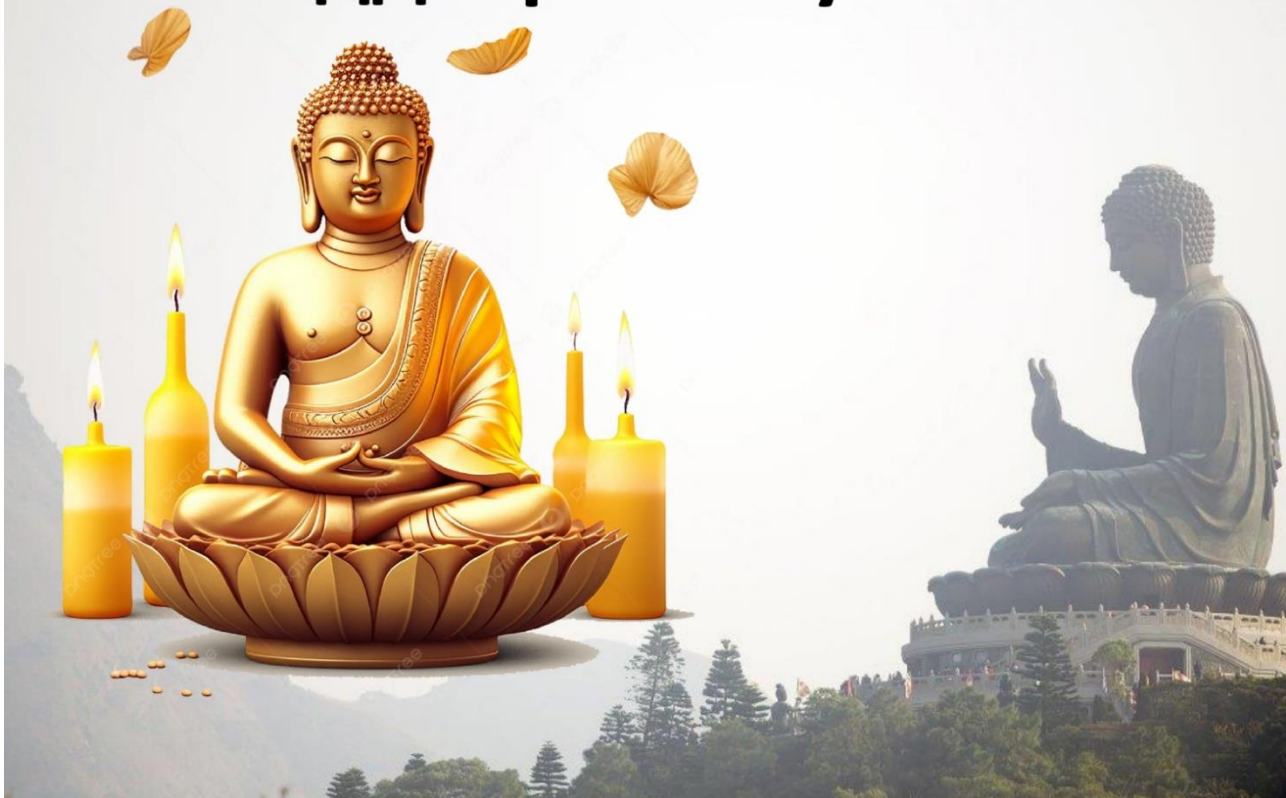

Відмінності між паломницьким та релігійним туризмом

Показник відмінності	Релігійний туризм	Паломницький туризм
Мета подорожі	Зацікавленість в історії релігії, релігійних музеїв, виконання релігійних обрядів тощо	Приїхати на землю своєї релігії, помолитися, духовно збагатитися
Цільова аудиторія	Зацікавлені особи, які можуть нічого не знати про релігію, яка включена до екскурсії	Щиро віруючі особи, які відвідують святі місця виключно своєї релігії

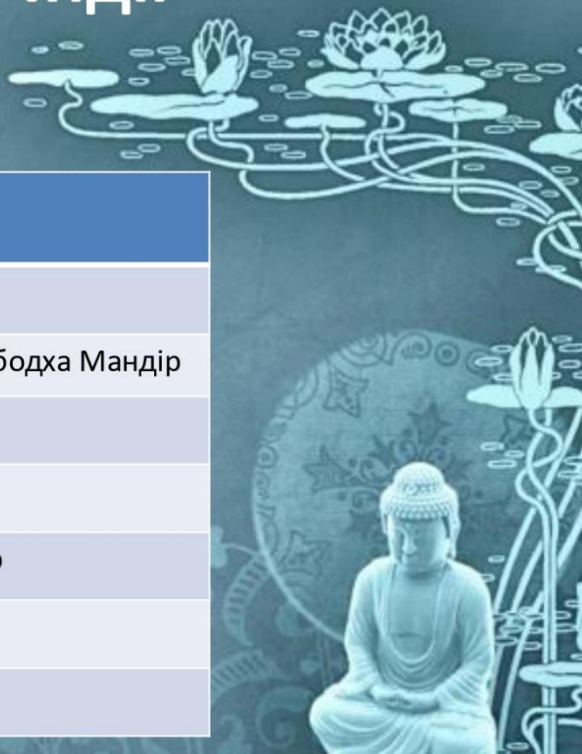

Сіддхартха Гаутама

Сім основних місць паломництва Будди в Індії

Місто	Святе місце
Раджгір	Печера Саттапанні
Ботх-Гая	Храмовий комплекс Махабодха Мандір
Сарнатх	Священна ступа Дхамек
Кушинагар	Велика Ступа Парінірвани
Вайшалі	Другий Буддійський Собор
Штат Махараштра	Печерні храми Аджанта
Штат Махараштра	Печерні храми Еллори

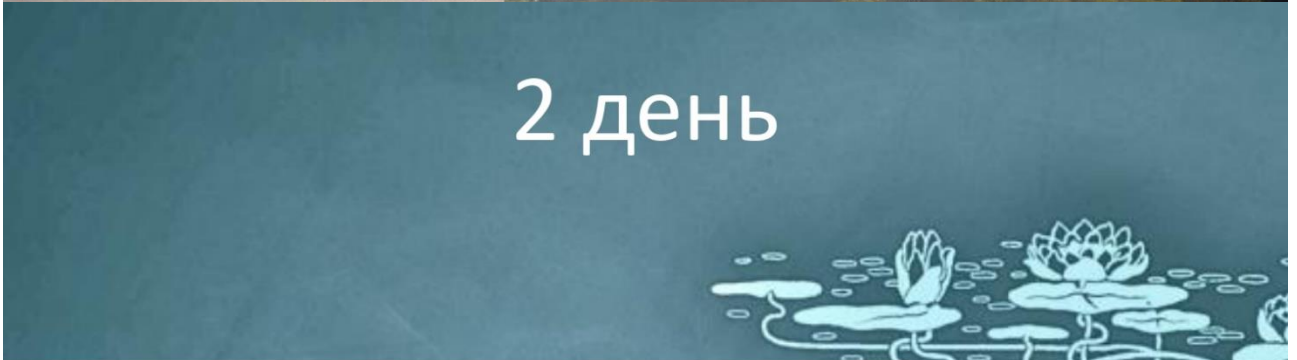

Літак Кишинів-Варанасі

1 день

Автобус Одеса-Кишинів

2 день

3 день

Статуя Гаутама Будди у храмі Махапарінірвана

Ступа Паринірвани та храм Махапарінірвана

Паломники біля ступи у Вайшалі

4 день

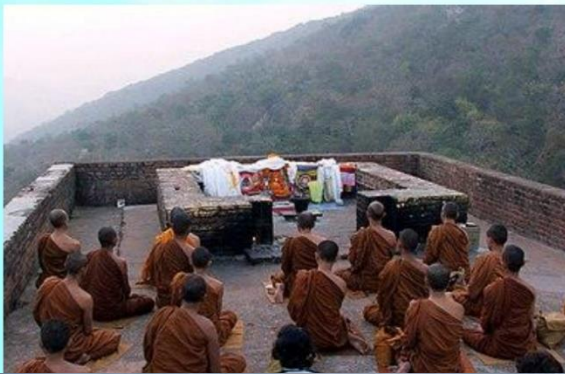
Руїни Вайшалі та дерево Бодхі

Печера Сатапані

Печера Сатапані, місце для медитації

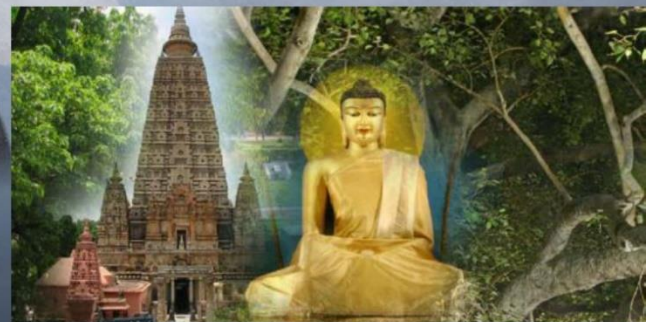
5 день

ПЕЩЕРА САТАПАНИ
17 FEB 1967 ZEN

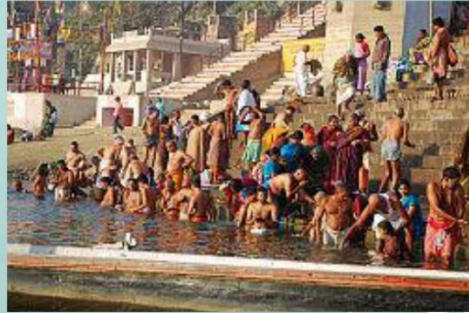
6 день

Храмовий комплекс Махабодха
Мандір

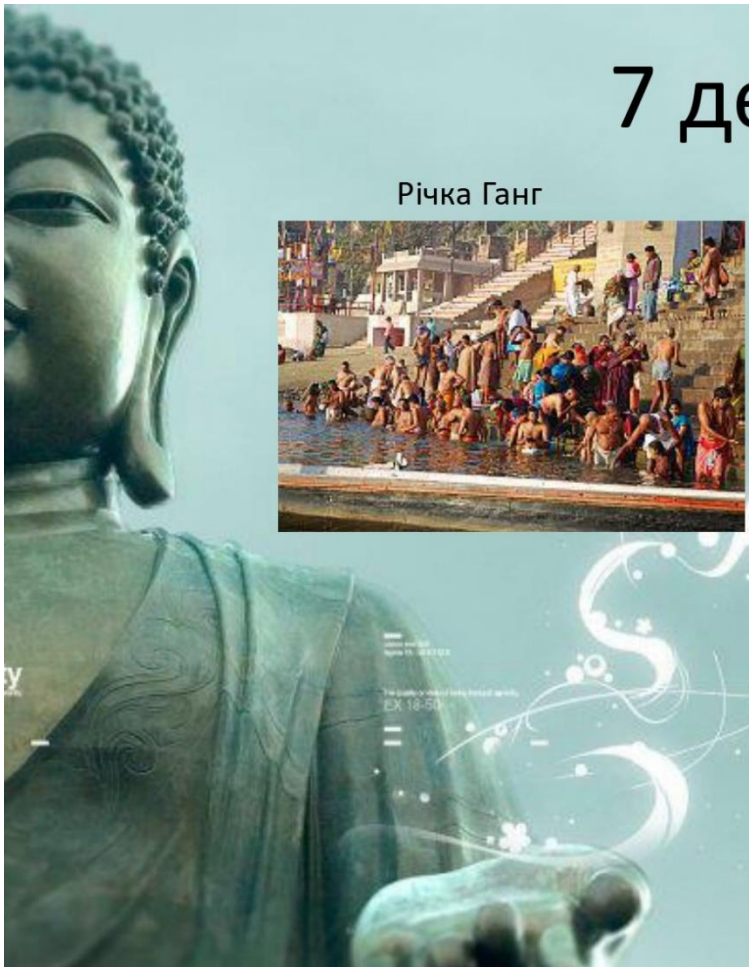
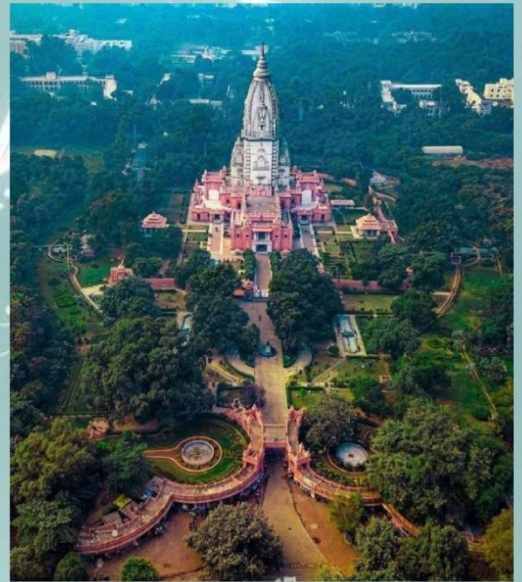

7 день

Річка Ганг

Храм Каши Вишванатх

8 день

Віза

В Індію Українці можуть потрапити виключно при наявності відповідної візи. Тому віза входить вже до вартості туру.

Розрахунок вартості туру

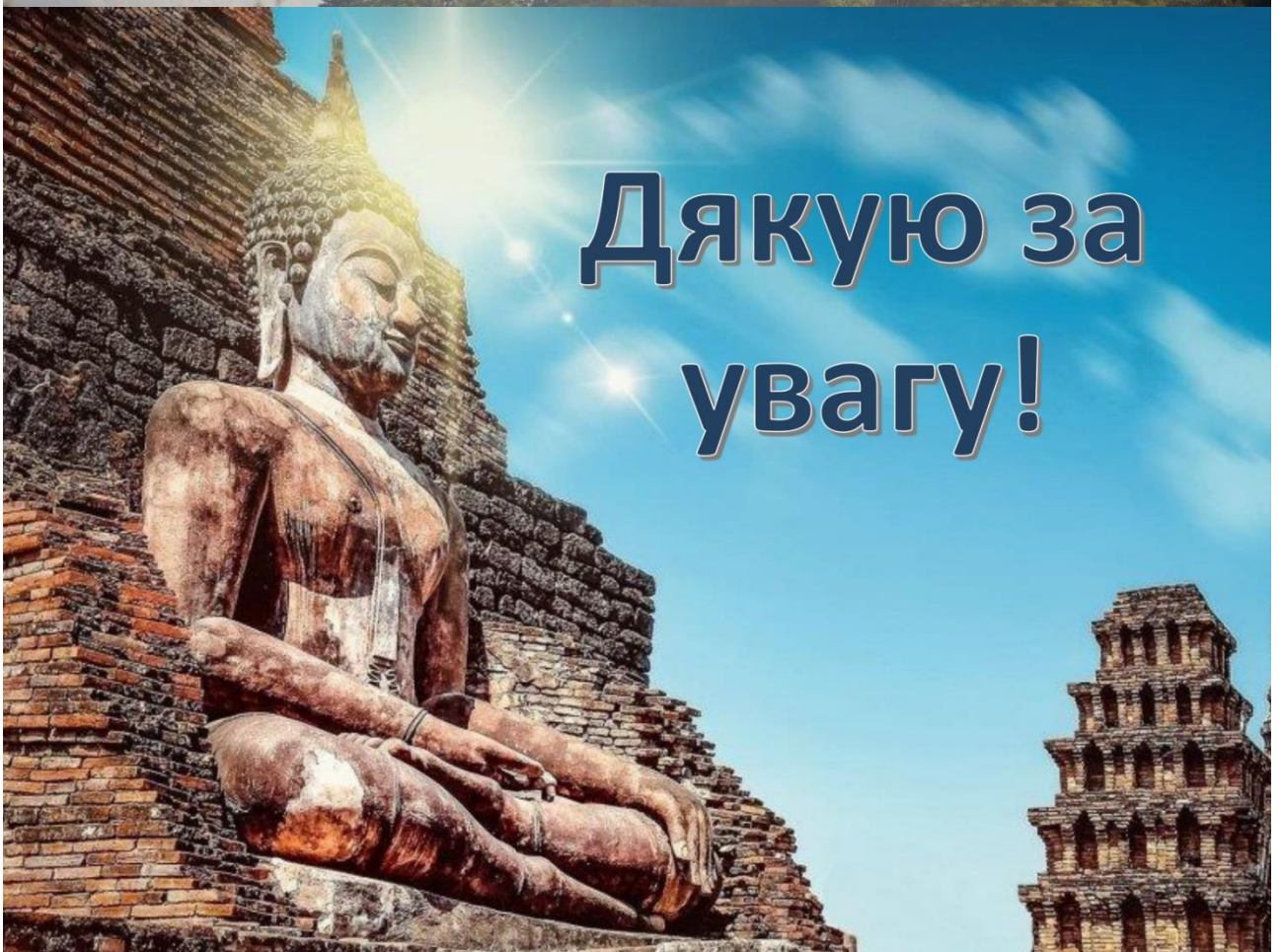
Найменування послуги	Розрахунок на 1 особу/8 днів, \$	Розрахунок на групу/8 днів, \$
Проживання та сніданок	43,09	517,08
Обід та вечеря	36,87	442,44
Віза	103	1 236
Страховка	14,53	174,36
Переїзд автобусом Одеса-Кишинів-Одеса	43,54	522,48
Переїзд потягом	30,2	362,4
Таксі	9,79	117,48
Трансфер	12,1	145,2
Авіапереліт	1 263,02	15 156,24
Провідник групи	25,02	300,24
Винагорода туристичного оператора	790,58	9 486,96
Всього	2 371,74	28 460,88

WE CAN BE WITH YOU WHERE YOU WANT TO GO
 FROM FEBRUARY 2017

Особливість туру

Даний тур розроблений для туристів, які є віруючими та співчуваючими та тих, хто їде вперше до паломницького туру, а отже, повноцінна подорож з відвідуванням всіх 7 місць може бути фізично важкою, то пропонуємо lite version паломницького туру.

Для наступної паломницької подорожі туристи вже зможуть самостійно оцінити власні сили та наступного разу вони захочуть повторити цю подорож або відвідати всі буддистські місця.

Додаток Є. Перевірка тексту на плагіат

Кваліфікаційна робота бакалавра

на тему: «Розробка авторського паломницького туру в Індію»

Засіб перевірки програма «Plag»

Сервіс для перевірки на плагіат - Файл: ДИПЛОМ тур в Індію буддизм.docx - Google Chrome

my.plag.com.ua/file/WO8Kuq0v--docx

ПОВІДОМИТИ ПРО ПРОБЛЕМУ

Мі нещодавно поновили звіти. Ви можете повернутися до попереднього варіанту, натиснувши на цю позначку.

ДИПЛОМ тур в Індію буддизм.docx

Подібність: 4% | Ризик плагіату: **НАЙВИЩИЙ** (★★★) | Перефразування: 0% | Неправильні цитування: 0% | Збіги: 28

ВИДАЛИТИ ПЛАГІАТ

Міністерство освіти і науки України
Одеський національний технологічний університет
Кафедра туристичного бізнесу та рекреації

Кваліфікаційна робота бакалавра
на тему: «Розробка та просування паломницького туру в Індію»
Здобувачки Аліни Галушкіної

1	ekhsuir.kpnu.edu	Інтернет-джерело	1%
2	8ref.com	Інтернет-джерело	0%
3	ontu.edu.ua	Інтернет-джерело	0%
4	eir.zntu.edu.ua	Інтернет-джерело	0%
5	studfile.net	Інтернет-джерело	0%
6	studwood.net	Інтернет-джерело	0%
7	4ua.co.ua	Інтернет-джерело	0%
8	ir.stu.cn.ua	Інтернет-джерело	0%
9	gugn.ru	Інтернет-джерело	0%
10	tripmydream.ua	Інтернет-джерело	0%

БЕЗКОШТОВНІ КРЕДИТИ
Отримайте 0.20 за вхід

Керівник _____

(підпис)

д.е.н., професор Меліх О.О.

(вчений, ступінь, звання, П.І.П)

Здобувачка _____

(підпис)

Галушкіна А.А.